Poštnina plačana v gotovini

Leto XX., št. 303 — Ljubljana, torek 30. decembra 1941-XX — Cena cent. 70

Upravništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5 — Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Inseratni oddelek: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5 — Telefon 31-25, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42
Računi pri pošt. ček. zavodu: Ljubljana št. 17.749

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglase iz Kr. Italije in inozemstva ima Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina znaša mesečno L. 12.— za inozemstvo pa L. 22.80

Uredništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica štev. 5, telefon 31-22, 31-23, 31-24

Rokopisi se ne vračajo

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano

Angleški poraz pri Agedabiji

58 angleških tankov in mnogo drugih oklopnih avtomobilov uničenih

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil dne 29. decembra naslednje vojno poročilo št. 575:

Sovražnik je z znatnimi oklopnimi silami poskušal obkroževalno akcijo v pokrajini Agedabije, bil pa je z našim ognjem in s protinapadi v bok, ki so jih izvršile italijanske in nemške mehanizirane divizije, takoj ustavljen in hudo poražen. 58 angleških tankov in veliko število oklopnih avtomobilov in motoriziranih vozil je bilo uničenih in deloma zajetih.

Na bojišču pri Solumu in Bardiji ni nič posebnega.

V ponovnih akcijah nemških letalskih sil na Malto so bila sestreljena tri sovražna letala.

Nemški lovci so dosegli angleški trimotorni bombnik, ki je skušal poletetj nad Katanijo, in ga prisilili, da je pristal med krajema Noto in Rozolini. Zajeta je bila posadka 6 mož.

V vzhodnem Sredozemlju so naša torpedna letala napadla sovražni pomorski oddelek in zadela težko križarko in dve lažji ladji. Izmed lovcev v spremstvu konvoja sta bila v bitkah v zraku sestreljena dva Curtissa, eno naše letalo pa se ni vrnilo. Tri druga letala, ki so bila močno zadeta, so dosegla naša oporišča.

Nemško vojno poročilo

Pred Petrogradom je bila poškodovana sovjetska bojna ladja, v prelivu pri Kerču pa je bila potopljena ena prevozna ladja, šest večjih in več manjših pa poškodovanih

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 29. dec. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje vojno poročilo:

Na vzhodni fronti se nadaljujejo obrambni boji z nezmanjšano srditostjo. Pred Petrogradom je težko topništvo vojske zadelo petkrat neko sovjetsko bojno ladjo.

Pri ponovnih letalskih napadih na premikanja sovražnikovih čet in ladij v prelivu pri Kerču je bila potopljena ena prevozna ladja, 6 nadaljnjih prevoznih ladij kakor tudi mnogoštevilne manjše pa poškodovanih.

V severni Afriki je sovražnik podvzel napade proti nemško-italijanskim postojankam na področju pri Agedabiji. V uspešnih protinapadih je bilo uničenih 58 angleških oklopnih bojnih voz kakor tudi večje število oklopnih izvidniških voz ter motornih vozil. V Cirenaiki so bila bombardirana letališča in zbirališča sovražnikovih čet.

Na morju severno od Tobruka so nemška bojna letala večkrat zadela neki angleški rušilec in trgovsko ladjo v konvoju.

Nemška podmornica je napadla v višini pri Marsa Matruhu vojaški konvoj, potopila dve angleški transportni ladji s približno 9000 br. reg. tonami ter poškodovala nadaljnjo ladjo s torpednim zadetkom.

Nemška bojna letala so podnevi in ponoči napadala z dobrim učinkom angleška letališča in pristaniške naprave na otoku Malti.

Angleški bombniki so napadli v noči na 29. decembra kraje v zapadni Nemčiji ter na severnonemškem obalnem področju. Civilno prebivalstvo je imelo zlasti v Emdenu izgube, mrtve in ranjene. Devet napadajočih angleških bombnikov je bilo sestreljenih. Nadaljnje angleško letalo je bilo sestreljeno pri poizkusu, da bi prodrlo podnevi nad zasedeno ozemlje.

V obrambnih bojih se je posebno odlikoval v zadnjih dneh nadporočnik Mügge kot poveljnik pehotnega bataljona. Z zelo slabotnimi silami svojega bataljonskega štaba je odbil s protinapadom na lastno pobudo vdrlega sovražnika, ki je bil mnogo v premoči, zavzel po sovražniku zasedeno naselbino in jo obdržal kljub nadaljnjim močnim napadom. Vodja je nadporočniku Müggeju podelil viteški križec k železnemu križu.

Uspeh italijanskega ekspedicijskega zbora

Italijanske čete niso le odbile močnih sovjetskih napadov, ampak so celo v protinapadu osvojile več sovjetskih postojank

Z vzhodnega bojišča, 29. dec. s. Silna bitka, ki se je pričela na božični dan z množestvenimi napadi sovjetskih sil na postojanke italijanskega ekspedicijskega zbora v Rusiji, se je končala po treh dneh neprestanih in srditih borb s hudim porazom sovražnika. Sovjetske čete so se že več tednov pripravljale za to ofenzivo, ki je propadla, čeprav so angažirali v njej sveže sile. Sovjetsko vrhovno poveljništvo je določilo za to ofenzivo kar štiri pehotne in eno konjeniško divizijo. Ta ogromna sila naj bi pregazila italijanski ekspedicijski zbor in zavezniške čete, toda skrbno pripravljeni načrt se je popolnoma izjalovil ob takojšnji in hudi reakciji italijanskih čet.

Operacije so v bistvu potekale takole: Ob zori božičnega dne so veliki oddelki sovražne pehote, ki so jih ščitili eskadroni konjenice in oddelki tankov, napadli postojanke italijanske brze divizije. Sredi snežnega viharja so bersaljeri in Črne srajce sprejeli borbo, čeprav je bil sovražnik v ogromni premoči. Naslednjega dne je 3. brza divizija ob sodelovanju nemških oddelkov prešla v protinapad na vsej črti, v sosednem odseku pa so prav tako napadle sovražnika druge italijanske čete. Sovražnik se je moral umakniti na svoje izhodišče. Sovražni oddelki so se umaknili v neredu in uničene so bile vse njegove čete, ki jim je uspelo prodreti med italijanske postojanke. Protinapad ekspedicijskega zbora pa se ni omejil le na to, marveč se je nadaljeval še vso soboto. Italijanske čete so zavzele več novih postojank, ki jih je sovražnik trdovratno branil. Na bojišču je obležalo mnogo ruskih vojakov in oficirjev. Sovražnik je izgubil nad 2.000 mož. Poleg tega je bilo nad tisoč sovjetskih vojakov in oficirjev ujetih. Vojni plen je ogromen. Zaplenjenih je bilo na stotine topov, strojnic in avtomatskih pušk. Prav to je bil najzgovornejši dokaz, kako hud je bil ta sovražni poraz.

Berlin, 29. dec. s. V južnem odseku vzhodnega bojišča so borbe v prvih dneh po Božiču povsem oživele. Dne 27. decembra je prišlo do hudih topniških obstreljevanj in so nemške čete prešle v protinapade. Nekaj oddelkom je uspelo ujeti 700 sovjetskih vojakov in oficirjev ter zapleniti 24 topov in 5 tankov. Mnogo drugih vojnih potrebščin je bilo uničenih ali pa poškodovanih. V veliki meri so pri tem sodelovale italijanske in slovaške čete. Italijanski oddelki so s podporo nemških čet izvedli močan protinapad ter so pregnali sovražnika z njegovih postojank. Druge italijanske čete, ki so bile razvrščene v sosednem odseku, so močno podprle te napadalne operacije.

Na bojišču pred Petrogradom je četa zaščitnih oddelkov prodrla med sovražne postojanke in pognala v zrak pet utrdb ter se na to vrnila na svojo postojanko. V istem odseku je bil odbit tudi močan sovjetski napad. Dva tanka sta bila pri tem razdejana, tretji se je vnel, četrti pa je bil hudo poškodovan.

Nemške letalske sile so na vsem bojišču zelo intenzivno posegel v borbe. V ožini pri Kerču so potopile ali poškodovale celo vrsto sovjetskih prevoznih ladij. V letalskih spopadih so nemški lovci sestrelili 12 ruskih letal. V srednjem in severnem odseku bojišča so nemška bojna letala bombardirala in s strojnicami obstreljevala sovjetske čete na pohodu ter železniške proge. Razdejala so vojaški vlak, ki je bil natovorjen z manjšimi tanki in drugimi motornimi vozili. Šest drugih vlakov je bilo hudo poškodovanih. Pri tem sta bila uničena dva topova in velika množina drugih vojnih potrebščin. Na karelskem bojišču so nemška bojna letala vzdolž murmanske železnice uničila več železniških strojev in na več krajih porušila železniško progo. Napadla so v nizkih poletih sovjetsko protiletalsko topništvo. Pet lažjih topov je bilo izločenih iz borbe.

V južnem odseku bojišča so sovjetske čete 27. decembra začele več novih napadov, ki pa so bili vsi gladko odbiti. Le ponekod se je sovjetskim četam posrečilo vdreti med nemške postojanke, toda ti oddelki so bili s protinapadi uničeni. Sovražne izgube so bile zelo velike. Na neki točki so izvedli jak napad oddelki sovjetske konjenice in smučarjev. Pri protinapadih sta bili dve smučarski četi razpršeni. V odseku neke nemške divizije je več sovjetskih polkov trikrat vdrlo med nemške postojanke, vsi trije sovražni napadi pa so bili nazadnje odbiti in je v protinapadu nemška pehota prizadela sovražniku zelo hude izgube. Osem sovjetskih tankov je bilo pri tem razdejanih.

Nemško priznanje italijanskim vojakom

München, 29. dec. s. Glavne glasilo narodno-socialistične stranke »Völkischer Beobachter« opozarja na izredne vremenske težave, s katerimi se morajo Nemci boriti v Rusiji, nato pa v zvezi s tem opozarja na izredno hrabrost, ki so jo prav v tem pogledu pokazale italijanske čete. Priznati moramo, piše list, da zimski mraz in vremenske nezgode v Rusiji še neprimerno bolj kakor na naše vojake pritiskajo na italijanske tovariše, ki so vajeni na mnogo bolj milo podnebje, a navzlic vsem tem ogromnim zimskim težavam sta borbeni duh in moč italijanskih čet ostala nespremenjena, kakor potrjujejo najnovejši uspehi in zavojevanja, ki jih je pripisati njih pogumnim napadom z ramo ob rami z nemškimi četami v Doneški kotlini.

Darovi za nemške vojake

Berlin, 29. dec. s. Včeraj se je pričelo veliko narodno darovanje zimskih oblačil in kožuhov za vojake na vzhodni fronti. Ob navdušenju ljudstva so bile zbrane že ogromne količine raznih zimskih oblačil ter ogromno število smuči in smučarskih čevljev.

Japonsko prodiranje proti Singapuru

Japonske čete so prekoračile reko Perak na Malajskem polotoku ter zavzele važno angleško oporišče Ipoh

Tokio, 29. dec. (Domej). Z nekega mesta na malajski fronti javljajo, da je s prehodom japonskih čet preko reke Perak, ki so jo Japonci prestopili brez izgub, prešla vojna na Malajskem polotoku v svojo drugo fazo razvoja. Japonske vojaške operacije se sedaj razvijajo od reke Perak v južni smeri. Reka Perak je največji vodotok na Malajskem polotoku. V svojem prodiranju odtod proti jugu so japonske čete že zavojevale važno mesto, ki prevladuje s svojo lego sovražnikove postojanke v južnem delu pokrajine Perak.

Tokio, 29. dec. (Domej). Dopisnik lista »Niči Niči« poroča iz Saigona, da se akcije japonskih čet vse bolj osredotočujejo na Ipoh, ki je drugo največje mesto na Malajskem polotoku. V teku japonskega napredovanja proti Ipohu se trenutno bijejo najhujše borbe med japonskimi in britanskimi četami na bregovih reke Peraka. Padec Ipoha bo značil hud udarec za britanski obrambni sistem na Malajskem polotoku ter bo Japoncem znatno olajšal njihovo ofenzivo proti Singapuru. S padcem Ipoha si bodo namreč japonske čete izvojevale pristop do modernih transportnih možnosti, ki bodo znatno olajšale premikanje čet. Poleg svoje strateške važnosti pa predstavlja Ipoh tudi enega izmed največjih virov kositra, kovine, ki igra izredno važno vlogo v vsej vojni industriji.

Bangkok, 29. dec. (Domej). Po zadnjih vesteh z bojišča ob reki Perak so se pričele britanske čete, ki so branile poslednje postojanke na južnem bregu, z vso naglico umikati proti jugu. Med britanskimi zaščitnicami in izvidnicami japonskih oddelkov, ki zasledujejo bežečega sovražnika, je le kake 2 do 3 km oddaljenosti. Prodiranje japonskih čet se z veliko naglico in udarnostjo nadaljuje.

Tokio, 29. dec. (Domej). Kakor javljajo iz Singapura, so japonske čete spravile pod svojo kontrolo že vso severno polovico pokrajine Perak na Malajskem polotoku. Japonske čete prodirajo nezadržno v južni smeri proti pokrajini Čemor, ki se razprostira v oddaljenosti približno 16 km severno od Ipoha. Na tem prostoru so v teku hude borbe med japonskimi in britanskimi četami. Z dobro poučene strani sodijo, da bo osvojitev Čemorja, ki jo je treba pričakovati vsak čas, težko prizadela britansko obrambo, ker predstavlja Čemor važno prometno točko, odkoder vodijo pota na razne strani. Padec Čemorja bo mnogo pripomogel k končni osvojitvi Ipoha. Japonske čete so bile na tem prostoru ojačene z novimi močnimi oddelki in se pričakuje skoraj šele velika ofenziva proti glavnemu mestu Peraka.

Japonci v Ipohu

Tokio, 29. dec. (Domej). **Japonski generalni štab objavlja v posebnem popoldanskem komunikeju, da so japonske čete zasedle mesto Ipoh na Malajskem polotoku.**

Ipoh je približno 400 km severno od Singapura.

Tokio, 29. dec. (Domej). S pristojnega vojaškega mesta javljajo, da po zavzetju mesta Ipoha japonske čete zasledujejo umikajoče se britanske oddelke v južni smeri. S padcem Ipoha so japonske čete prodrle do točke, odkoder vodijo dobre makadamske ceste v smeri proti Singapuru.

Šanghaj, 29. dec. d. Po službenem poročilu iz Singapura se britanske čete skušajo sedaj upirati japonskemu napredovanju južno od važnega industrijskega mesta Ipoha v pokrajini Perak.

Japonski padalci na Sumatri

Tokio, 29. dec. d. **Uradno poročajo, da so se včeraj oddelki japonskih padalcev izkrcali pri Medanu na nizozemski Sumatri in zavzeli več strateško važnih položajev. Padalci so strli odpor krajevnih posadk in pripravili izkrcanje čet, ki je v teku.**

Izkrcanje novih japonskih čet na Luzonu

Japonci prodirajo od raznih smeri proti Manili, katere položaj postaja čim dalje bolj nevzdržen

Tokio, 29. dec. s. Včeraj so se izkrcale na otoku Luzonu sveže japonske čete. Izkrcevanje je krilo japonsko mornariško topništvo s svojim zapornim ognjem na področju okrog izkrcevališč. Tudi japonske letalske sile so ščitile izkrcavajoče se japonske oddelke. Ameriško poveljništvo si je zaman prizadevalo omejiti na nekaterih točkah vpad japonskih sil.

V pokrajini okrog Lamona, Lingaja in ob reki Agnoru so se pričeli hudi spopadi oklopnih in letalskih sil ter topništva. Japonci prodirajo v teh odsekih nezadržno in so bile ameriške letalske sile malone že izločene iz borbe. Samo 27. decembra so se severnoameriške čete na tem področju umaknile za kakih 50 km.

Tokio, 29. dec. d. Zadnje vesti z Luzona kažejo, da dosegajo Japonci v vsej naglici vedno večje uspehe. Izkrcali so se na več krajih na južnem Luzonu in prodirajo od tam proti Manili. Posebno veliki oddelki japonskih sil so se izkrcali v Tajavaškem zalivu v neposredni bližini Lucene. Nadalje so se izkrcali v Lamonskem zalivu, južno od otoka Polila. Zasedli so tudi mali otok Alabak. Končno so se izkrcali na severnem Luzonu še v bližini Mabana.

Iz okolice Lucene prodirajo japonske čete naglo proti Javesu in Saretaju ob vzhodni obali otoka. Na zapadni obali so se Japonci izkrcali v Nasagbuju, ki je le 20 km južno od Manilskega zaliva, ter v Batangaškem zalivu nasproti otoku Luzonu. Tudi v Lingajskem zalivu so prišle na kopno sveže japonske sile. Na severnem Luzonu so Japonci pričeli izkrcavati tudi že težko topništvo.

Novi letalski napadi na Manilo

Šanghaj, 29. dec. d. Japonske letalske sile so včeraj znova v dveh zaporednih valovih hudo napadle Manilo. Severni in južni del pristanišča sta bila skoraj popolnoma uničena. Potopljenih je bilo tudi nekaj ladij.

Šanghaj, 29. dec. d. Po vesteh, ki so v nedeljo dospela semkaj iz Manile, vlada med tamošnjim prebivalstvom velika potrtost zaradi popolne nemoči ameriške obrambe, ki se posebno očitno kaže v absolutni premoči japonskega letalstva nad vsemi še preostalimi ameriškimi obrambnimi središči na Filipinskem otočju. Ameriški vojni poročevalci sami ugotavljajo, da ta japonska premoč v zraku zelo neugodno vpliva na borbenost ameriških čet. Vojaški opazovalci ugotavljajo, da japonsko letalstvo lahko povsod in ob vsakem času skoraj nemoteno bmbardira ter s strojnicami obstreljuje vse ameriške vojaško-važne objekte, ameriške čete ter obrambne naprave.

Tokio, 29. dec. (Domej.) V razgovoru s predstavniki tiska je načelnik japonskega informacijskega urada in službeni vladni zastopnik Masajuki Tani govoril tudi o bombardiranju Manile po japonskih letalih ter je izjavil v zvezi s tem, da Manile ni mogoče smatrati za odprto mesto glede na vojaške objekte, ki so na mestnem področju in katerih bombardiranje je neizogibno in naravno. Nato je Tani primerjal Manilo s Parizom, ki je bilo v vojni med Francijo in Nemčijo proglašen za odprto mesto, ter je posebno naglasil, da je bila proglasitev Pariza za nezaščiteno mesto prej sporočena Nemčiji s posredovanjem neke tretje države. Nato je Tani pripomnil, da v primeru Manile Japonska nikoli ni prejela kake formalne izjave o nezaščitenosti mesta s posredovanjem kake tretje stranke. Naglasil je, da je velika razlika tudi v vojaškem pomenu med Manilo in Parizom, ker Pariz nikoli ni bil vojaško posebno važno središče, nasprotno pa so ameriške oblasti ponovno naglašale, da je ves obrambni sistem Filipinskega otočja osredotočen v vojaških napravah na Manili.

Umik ameriške vojske

Šanghaj, 29. dec. d. Po vesteh iz Manile se trenutno vodijo ogorčene borbe med ameriškimi in japonskimi četami posebno na jugovzhodnem delu otoka Luzona. Na bojišču pri Lingayenu se ameriške in domače filipinske čete umikajo ter rušijo za seboj komunikacijske naprave z namenom, da bi vsaj deloma zadržale japonsko napredovanje.

Saigon, 29. dec. s. Po poslednjem sporočilu generala Mac Arthurja iz Manile se japonski pritisk na branilce na Filipinih veča zlasti v smeri od jugovzhoda.

Po japonski zasedbi Hongkonga

Tokio, 29. dec. s. Službeno je bilo objavljeno, da so oddelki vojske in mornarice do kraja zavzeli ves hongkonški otok.

Šanghaj, 29. dec. d. Kakor se je zvedelo s poučenega mesta, si Japonci po zaključeni zasedbi Hongkonga prizadevajo obnoviti trgovinske zveze med bivšo britansko kronsko kolonijo in japonskimi pokrajinami. Zlasti v japonskih mornariških krogih se opaža velika aktivnost v vzpostavljanju prometa s Hongkongom. Ena največjih paroplovnih družb »Toakaivun Pobažiki Kaisa« je že poslala štab svojih sotrudnikov v Hongkong, da ustanovi tamkaj svoje podružnice. Tudi dve drugi japonski paroplovni družbi iz Osake se pripravljajo za ustanovitev podružnic v bivši britanski kronski koloniji. Velika japonska industrijska družba Mitsubici je dobila od japonskih oblasti nalog, naj prevzame v svojo oskrbo in upravo skladišča in pristaniške naprave v Hongkongu.

Tokio, 29. dec. (Domej). List »Niči Niči« poroča iz Hongkonga, da sta takoj po popolni japonski zasedbi Hongkonga pričela tamkaj izhajati dva nova kitajska lista in sicer »Bangkok daily news« in »Soutchina daily news«. Oba lista sta v prvih izdajah izšla 28 decembra in sta tiskana v kitajščini. Dopisnik lista »Hochi« javlja, da se v Hongkongu že kažejo ugodni vplivi japonske okupacije. Zlasti se opaža popuščanje ropov v kitajskem delu Hongkonga. V mnogih delih mesta je bil že obnovljen telefonski promet. Japonske okupacijske oblasti se trudijo tudi za naglo obnovo tramvajskega prometa.

Tokio, 29. dec. (Domej). Zastopniki tujih listov so na današnji tiskovni konferenci vprašali službenega zastopnika informacijskega urada Tanija, ali bo bivša britanska kronska kolonija Hongkong podrejena nankinški vladi. Zastopnik informacijskega urada je na ta vprašanja izjavil, da se bo Hongkong z japonske strani pač obravnaval po svojem statutu kot bivša britanska kronska kolonija. Pripomnil je, da so se boji v Hongkongu komaj dobro končali ter je odklonil vsaka nadaljnja podrobnejša pojasnila o tem vprašanju. Na vprašanja, kaj znači prihod nankinških zastopnikov v Hongkong, je Tani izjavil, da so prišli pač zaradi sodelovanja z britanskimi oblastmi, kar je naravno glede na dejstvo, da živi v Hongkongu mnogo Kitajcev.

Prvo poglavje nove azijske zgodovine

Rim, 29. dec. u. Kapitulacija Hongkonga predstavlja prvo poglavje nove azijske zgodovine. Drugo poglavje bo brškone zaključeno na Filipinih. S Hongkongom so Japonci dobili v svoje roke trdnjavo, pred katero so se prej celo stoletje tresla nesrečna ljudstva Azije. Z njim je porušen eden izmed stoletnih stebrov britanske prepotence v Aziji. Način, kako je bila izvršena kapitulacija, je časten za Indijce, Kanadčane in Avstralce, ki so se vsaj borili, medtem ko je bila nečastna predaja Angležev, ki so se nahajali povsod šele na tretji bojni črti in so se predali, čim so se znašli s svojimi prsi pred japonskimi bajoneti.

Pomorsko oporišče v Hongkongu je padlo, ne da bi nastopilo angleško vojno brodovje, letalsko oporišče na Hongkongu pa je samo pokazalo, kako neznatne so angleške letalske sile.

Vtis padca Hongkonga je bil na Kitajskem ogromen. Odmev vtisa pa je šel preko mej Mongolije, Birme, Indije in prostrane otoške Indije. Zrušenje Hongkonga je pretreslo vse azijske narode, ki se jim je hrbet skrivil pred angleškimi trgovci. Japonci bi bili lahko zasedli ves otok že prej, toda kot tvoritelji novega reda v vzhodni Aziji so hoteli postopati obzirno napram prebivalstvu otoka, ki je kitajsko po narodnosti in šteje blizu milijon ljudi. Način, kako je bil Hongkong zajet s kopnega, z morja in iz zraka, nagla zasedba polotoka Kov Lun, zgledno izkrcanje na otoku in taktika, ki je onemogočila posadki na otoku nadaljevanje borbe, so v čast japonskemu generalnemu štabu, ki je izdelal načrte, kakor tudi japonskim četam, ki so te načrte izvedle.

Odsotnost angleškega brodovja, pomanjkanje letal in omejena borbenost posadke pa zgovorno osvetljujejo ogromno zmoto Churchilla, ki je razpršil imperialne sile, tako da jih je zmanjkalo na vseh življenjsko važnih točkah imperija, medtem ko je istočasno z neverjetno lahkomiselnostjo ošabno izzival Japonsko z dejanji in besedami. Dolgi vrsti svojih zmot pridružuje sedaj Churchill tudi hudo napako, da je namreč pustil brez kritja ves Pacifik in tako rekoč kompromitiral sam položaj Velike Britanije na Indijskem oceanu samo zato, da bi v Sredozemlju zadostil svoji osebni strategiji in sanjam o sredozemskem gospodstvu, ki je prav tako neizvedljivo, kakor ima sicer za posledico ogromne ladijske in letalske izgube.

Bengazi prav gotovo ne odtehta Hongkonga. Razen tega je mogoče Bengazi zopet zasesti z akcijo, izvedeno ob pravem času, zopet zavzeti Hongkong pa bi poneulo strateško povsem spremenilo položaj na Pacifiku, Indijskem oceanu in Kitajskem morju, kar bi seveda zahtevalo titanske napore in nešteto anglosaških zmag.

Naraščajoče vznemirjenje v Avstraliji

Avstralci se čutijo prevarane zaradi nezadostne obrambe angleških in ameriških oporišč na Pacifiku

Rim, 29. dec. s. Tudi angleški tisk je prisiljen registrirati nezadovoljstvo in bojazen, ki sta se pojavila v Avstraliji zaradi položaja, kakor se je razvil na Tihem oceanu spričo japonskih zmag.

»Daily Mail« objavlja poročilo iz Sidneya, v katerem pravi med drugim: Curtin je brzojavil Churchillu in Rooseveltu ter jima pojasnil stališče Avstralije glede na ukrepe in način, kako naj se vzdržijo japonski sunki na Tihem oceanu. Zgodilo se je prvič, da je bil avstralski min. predsednik v neposrednem stiku s predsednikom Zedinjenih držav. Canberra je vznemirjena, ker primanjkuje Avstraliji pomorskih oboroženih in letalskih sil, ker primanjkuje Angležem vojnih potrebščin celo na Malajskem polotoku in ker je nastala možnost, da se Japonci polaste Singapura. Avstralska vlada je mnenja, da so jo Angleži na Malajskem polotoku prevarali, kar se tiče obrambe Singapura. Izkrcanje 100.000 Japoncev na Luzonu, kamor jih je pripeljalo 80 japonskih prevoznih ladij, jasno obeležuje vojaško oslabelost zaveznikov. Poročila, ki jih je prejel avstralski vojni svet, kažejo, da zavezniško letalstvo ne bo moglo zadržati japonskih konvojev na nobeni točki. Naraščajoči pogum Japoncev, ki pošiljajo svoje čete na vse strani, je dokaz, da so japonske letalske in pomorske oborožene sile v veliki premoči nad zavezniškimi. Avstralska vlada je mnenja, da se bo nevarnost za Avstralijo še zelo povečala, če bo Japonska dosegla le še kak nov uspeh. Čeprav bi se Angležem v Singapuru posrečilo uspešno braniti svoje postojanke, bo vendarle ves preostali del Malajskega polotoka izgubljen.

Izpraznjevanje bolnišnic v Avstraliji

Bangkok, 29. dec. s. Iz Sidneya poročajo, da so oblasti v južnem New Walesu odredile izpraznitev vseh bolnišnic ter zavetišč za otroke in starce. Nad 100.000 starcev in otrok bodo odposlali iz Sindneya na deželo. Tamkajšnji vojaški krogi računajo, da bodo japonske letalske sile bombardirale avstralska mesta.

Tolažba iz Londona

Lizbona, 29. dec. s. Londonski radio je včeraj oddajal predavanje Montague Normana, ki je led drugim izjavil:

V Avstraliji se čujejo mnoge ostre kritike, pa tudi v Londonu so bili ljudje nezadovoljni, ker nas je vojna na Pacifiku našla vojaško nepripravljene. Predvsem nam je manjkalo primerno število letal, toda, če bi porazdelili naše vojne potrebščine na področju med Libijo in Malajskim polotokom, bi nam jih bilo zmanjkalo na obeh straneh. Avstralci bi sicer lahko pripomnili, da eventuelna zmaga v Libiji zanje ne bi pomenila velike tolažbe v primeru, če bi Japonci vdrli v Avstralijo, bila bi pa velika nesreča, če bi Avstralci mislili, da nam njihova usoda ni nič mar.

Nezadovoljstvo v angleških parlamentarnih krogih

Tokio, 29. dec. (Domei). Na podlagi informacij iz Londona poroča stockholmski dopisnik lista »Jomijuri«, da se čujejo v britanskih parlamentarnih krogih čim dalje bolj ogorčene pritožbe na račun britanskih vojaških oblasti, ki odločajo v vojni proti Japonski na Daljnem vzhodu. Dasi vlada v Londonu veliko vznemirjenje tudi zaradi usihanja ameriške pomoči na račun zakona o najemih in posojilih, so vendar v britanskih parlamentarnih krogih še bolj zaskrbljeni zaradi nezadržnega umikanja angleških sil s strateških postojank na Daljnem vzhodu. V Londonu dolže odločujoče vojaške kroge predvsem lahkomiselnega navezovanja britanske obrambe na Siam ter nezadostnega stika s Čungkingom za vojaško podporo pred Hongkongom, ki bi se s primerno kitajsko pomočjo lahko morda dalje časa vzdržal.

Varnostni ukrepi v Indiji

Sanghaj, 29. dec. s. Velik uspeh, ki so ga dosegli Japonci v svojih ofenzivah na vseh straneh je povzročil veliko vznemirjenje v angleškem glavnem stanu. Zvedelo se je, da so glede na to odredili že celo vrsto zaščitnih ukrepov tudi v Indiji. Tako je bila v Bombaju odrejena zatemnitev od polnoči do 4.30 zjutraj. Tudi v drugih krajih ob indijski obali so bili odrejeni podobni ukrepi.

Japonsko prodiranje na Kitajskem

Tokio, 29. dec. (Domei). Z nekega bojišča v centralni Kitajski javljajo:

Japonske čete nadaljujejo svoj pritisk proti 12. čungkinški diviziji ter prodirajo vzdolž reke Chin v severozapadnem delu pokrajine Kiangsi. Japonske čete so v soboto popoldne zasedle strateško važno kitajsko postojanko Kaoan. Drugi japonski oddelki so v soboto popoldne prodrli v pokrajini Vuning globlje proti severu ter zasedli mesto Liki, ki je 25 km zapadno od mesta Vuninga. Japonske čete nezadržno zasledujejo umikajoče se čungkinške oddelke. Navzlic silovitim snežnim viharjem, ki divjajo na bojišču, pritiskajo japonske čete z nezmanjšano silo na sovražnika, ki se umika zmerom dalje proti zapadu.

Tokio, 29 dec. s. Agencija Domei poroča z nekega japonskega oporišča v srednji Kitajski, da so se japonske čete v nadaljevanju svojega pohoda proti Čungkingu polastile važne kitajske postojanke Koa. Japonske kolone, ki so zasedle Vuning, so nadaljevale svoj pohod še preko tega mesta in se polastile tudi kraja Liki.

Šanghaj, 29. dec. s. V tukajšnjih krogih poudarjajo, da pomeni zasedba Vuninga v severnem Kiangsiju po japonskih četah nov hud udarec četam maršala Čangkajška.

Zastopniki vojske in mornarice pri mikadu

Tokio, 29. dec. (Domei). Mikado je v znak hvaležnosti priredil opoldne svečano kosilo na čast članom japonskega armadnega in mornariškega štaba. Kosila so se udeležili šef japonskega armadnega štaba general Gen Sugijama ter načelnik mornariškega štaba admiral Osami Nagano. Mikadovemu vabilu sta se odzvala tudi bivši šef armadnega generalnega štaba maršal princ Kotohito Kanin in bivši šef mornariškega generalnega štaba marki Koiči Kido.

Japonska pogajanja s Sovjetsko zvezo o ribolovu

Tokio, 29. dec. (Domei). Na današnji konferenci s predstavniki tujega tiska je predsednik in službeni zastopnik japonskega informacijskega urada Tani govoril tudi o japonsko-sovjetskih pogajanjih, ki streme po sklenitvi permanentnega sporazuma o ribolovu. Izrazil je upanje, da se bo to vprašanje rešilo čim prej mogoče. Pogajanja med Japonsko in Sovjetsko zvezo se sedaj nadaljujejo v Kujbiševu. Izjavil je da so sedanji japonsko-sovjetski odnosi popolnoma prisrčni, ter je pripomnil: »Mi smo docela zadovoljni.« Pristavil je še, »da se odnosi uravnavajo na osnovi nevtralnostnega dogovora«.

Potrebne so priprave za dolgo vojno

Helsinki, 29. dec. s. Minister za narodno obrambo Walden je imel o priliki praznika protiletalske obrambe govor, v katerem je med drugim pripomnil, da bo sedanja vojna trajala dolgo in da se je treba pripraviti na odpor v vojni, ki bo dolgo zajemala Evropo. List »Svenska Presse« komentira ta govor in poudarja, da je takšno v ostalem splošno mnenje, k čemer navaja novejše izjave inozemskih državnikov, nakar zaključuje takole: »Navzlic moreb.tnim presenečenjem bodo odločile vojno dolge in metodične operacije in s to stvarnostjo se moramo hladno sprijazniti.«

Dramatičen beg iz sovjetskega ujetništva

Milan, 29. decembra. u. Iz Vilne je prispel preko Berlina v Milan mladenič Romualdo Fadanelli, eden izmed onih srečnežev, ki jim je zaradi prihoda nemških vojakov uspelo rešiti se iz boljševiških ječ Fadanelli je bil rojen l. 1922 v Petrogradu kjer je bil uslužben kot železniški inženjer na progi Murmansk—Petrograd njegov stari oče. L. 1930 se je s svojimi starši preselil v Vilno. Februarja lanskega leta se je za Fadanellija začela žalostna odisejada, ki se je zaključila šele te dni z njegovim povratkom k očetu v Milan. Najprej so ga aretirali in zaprli Litovci, ki so ga osumili vohunstva v korist Sovjetske Rusije. Po štirih mesecih je bil izpuščen iz zapora, toda ni bil dolgo na svobodi, ko so ga aretirale in zaprle sovjetske oblasti ki so ga vrgle v jetnišnico za najhujše zločince, obtožujoč ga, da je inozemec in intelektualec, ker je študiral v nekem litovskem konzervatoriju. Kot nevaren zločinec je bil povsem izoliran v zaporih, kjer so ž njim zelo surovo postopali. Njegova hrana je bila skorja kruha in skodelica vode na dan. Svojega očeta, ki se je v avgustu istega leta vrnil v Italijo, ni več videl. Šele prihod nemških čet v Litvo je pomenil njegovo osvoboditev.

Posebno dramatični so bili prav zadnji dnevi njegovega zapora. Neko noč so Rusi ki so jih preganjali Nemci, natovorili vse jetnike na vlak, ki naj bi jih odpeljal v notranjost Rusije, toda z mnogimi akrobacijami se je Fadanelliju posrečilo ubežati iz vlaka in se skriti v jarek ob železniški progi, kjer so ga našle nemške čete. Nemci so ga spremili v Vilno, odkoder se je sedaj preko Berlina vrnil k svojemu očetu v Milan.

Ponesrečeno angleško izkrcanje na Norveškem

Berlin, 29. dec. s. Angleži so Božič izbrali za napad na dva oddaljena kraja na norveški obali. Kdor pozna norveško obalo dobro ve, kako težko je braniti to razčlenjeno obalo, ki nudi zlasti v zimskem času zaradi nizkih oblakov in goste megle mnogo možnosti za drzne poizkuse. Prava nemška obrambna črta ni na teh otokih, temveč za njimi. Tu so samo opazovalci Nič ni posebnega torej, če sovražnik tu za kratek čas izkrca svoje čete. Zadostuje akcija iz nemške obrambne črte, da se sovražnik v naglici zopet vkrca in pobegne če noče biti popolnoma uničen. In taka usoda je doletela Angleže 27. t. m. na dveh oddaljenih točkah norveške obale. V kratkem in silnem dvoboju z nemškimi stražami so bili Angleži razpršeni in prisiljeni, da so se zopet vkrcali. V teku 27. decembra je angleško letalstvo po dosedanjih vesteh izgubilo 23 letal.

Načrti za zgraditev ladjedelnic v Južni Afriki

Rim, 29. dec. u. Strahotno okrnjenje tonaže britanskega trgovinskega brodovja, ki so ga izvršile nadmorske in podmorske sile osi, je londonskim državnikom dalo pobudo za razmišljanje o načrtih za zgraditev ladjedelnic v Južnoafriški uniji. Zadevna proučevanja baje vodi ministrstvo za industrijo in promet v Južni Afriki, toda strokovnjaki so precej skeptični glede uresničenja teh pobud. Opozarjajo namreč, da bi bilo sedaj zelo težko razpolagati z vsemi potrebnimi surovinami, zlasti pa s stroji, ki jih Južna Afrika ne more izdelati. Vsekakor pa bi ladje, ki bi bile zgrajene v Južni Afriki, veljale ogromne vsote. Morda bo sicer vendarle mogoče zgraditi kako ladjedelnico tudi v Južnoafriški uniji, ko pa bo tej ladjedelnici uspelo izdelati prve ladje, bodo sile trojnega pakta v glavnem že zrušile vse postojanke britanskega imperializma v svetu.

Hudo neurje na Madžarskem

Budimpešta, 28. dec. s. V Budimpešti je včeraj nastal silen vihar, ki je trajal nekaj ur. Silen veter je odnašal strehe s hiš in v predmestjih je nastalo več nesreč. Neka hiša se je porušila in so ruševine pokopale več ljudi pod seboj. Na deželi je vihar lomil drevje in preobračal brzojavne in telefonske drogove. Ponekod je bilo porušenih več hiš.

Obnovite naročnino!

Novi Tajnik Stranke prevzel posle

Rim, 29. dec. s. V palači Fašist. Stranke je včeraj novi Tajnik Stranke Aldo Vidussoni v okviru posebne svečanosti prevzel svoje posle. Svečanost je potekla povsem v vojnem obeležju. Udeležili so se je vsi člani fašističnega nacionalnega direktorija in drugi prvaki, med drugimi je bil prisoten tudi Eksc. Josip Tassinari, dosedanji kmetijski minister.

Dosedanji Tajnik Adelchi Serena je ob tej priliki podal pregled sil Fašistične Stranke ter je svojega naslednika informiral tudi o delovanju strankinih organizacij. Predstavil mu je fašistične prvake in načelnike uradov centralnega tajništva in direktorija. V svojem govoru je Serena poudaril, da predstavljata notranja fronta kakor bojišče eno samo neločljivo fronto zmage, na kateri vsi do zadnjega vdano služijo Duceju.

Aldo Vidussoni je izjavil, da je ponosen na zaupanje, ki mu je bilo izkazano s tem, da v še večji meri služi Stranki. Ta izmenjava straže ne bo pomenila nobenega presledka v delu. V Ducejevem imenu za stranko, ki je izraz revolucionarne volje naroda, se bo delo nadaljevalo z vso intenzivnostjo. Stranka bo sodelovala z oboroženimi silami, dokler zmaga ne bo dosežena. Svečanost se je pričela in zaključila s pozdravom Duceju.

Dosedanji Tajnik je v spremstvu prvakov in načelnikov posameznih uradov ter v družbi novega Tajnika odšel nato pred spomenik padlih fašistov. Aldo Vidussoni je predenj položil šopek cvetja. Na častni straži ob spomeniku so bili avangardisti.

Izjava velikega muftija

Tokio, 29 dec. s. V razgovoru, ki ga je imel veliki mufti z zastopnikom japonskega tiska v Turinu, je veliki mufti izjavil med drugim, da vojaški in diplomatski uspehi Japoncev niso samo uspehi japonskega cesarstva, temveč tudi pomembni uspehi za vse narode Azije, ki so pod anglosaškim jarmom. Veliki mufti je dodal, da se organizira gibanje za arabsko neodvisnost in da bo gibanje prišlo do veljave, še preden bo angleški imperij kazal znake razpadanja.

Trgovinski sporazum med Turčijo in Nemčijo

Carigrad, 29. dec. s. Načelni sporazum je bil dosežen med Turčijo in Nemčijo glede izvajanja nedavno podpisane trgovinske pogodbe. Turško blago bo plačano po ceni, ki jo je imelo ob podpisu pogodbe in enako velja za nemško blago. Cene bodo ostale nespremenjene do poteka pogodbe

Omejitev turške plovbe na Črnem morju

Carigrad, 29. dec. s. Turške oblasti so razširile prepoved prehoda v Črno morje tudi za parnike pod 300 tonami ter za motorne čolne in jadrnice. Ta prepoved je obstojala že nekaj časa za večje ladje in je bila izdana zaradi nevarnosti, ki preti od boljševiških podmornic.

Letalski napadi na Nemčijo

Berlin, 29. dec. s. V noči na nedeljo so angleška letala preletela zapadno in severno Nemčijo in odvrgla nekaj bomb, ki so povzročila majhno škodo. Po dosedanjih vesteh so bila sestreljena štiri angleška letala.

Zmagoviti letalci

Buenos Aires, 29. dec. s. »Pueblo« opisuje v dolgem poročilu zmagovito ofenzivno akcijo italijanskih »Sparvierov« proti angleškemu konvoju v Sredozemlju. List poveličuje hrabrost in vrednost italijanskih letalcev, katerih podvzetja zbujajo povsod občudovanje.

Zatemnitev v Kodanju

Kodanj, 29. dec. d. Danske oblasti so odredile, da stopijo s 1. januarjem v veljavo poostreni ukrepi o zatemnitvi Kodanja. Poslej je prepovedana po vseh lokalih tudi omejena razsvetljava, ki se je doslej tolerirala.

Omejitev brezžičnega prometa v Venezueli

Buenos Aires, 29. dec. d. Iz Venezuele javljajo, da je vlada izdala odlok, s katerim se do nadaljnjega ukinjajo vse brezžične zveze Venezuele z vsemi neameriškimi državami.

Potres na Atlantiku

Lizbona, 29. dec. s. Sredi Atlantskega oceana, kakšnih 280 km zapadno od Lizbone, so se pojavili močni potresni sunki. Na kopnem ni bilo nobene škode ne druge nesreče.

Železniška nesreča v snežnem viharju

Berlin, 28. dec. s. Včeraj zjutraj je nastala na neki manjši postaji na železniški progi Frankfurt na Odri—Poznanj huda železniška nesreča. Kakor kaže, jo je povzročil snežni metež. Brzi vlak, ki je prihajal iz Berlina in je bil namenjen v Varšavo, je zavozil na postajo, čeprav bi se moral ustaviti pred njo, ter se je zaletel v tovorni vlak, ki je stal na njej. Več vagonov obeh vlakov je bilo razdejanih. Število žrtev še ni znano.

Na gangstrski način:

„Junaštva" partizanov

Dne 22. novembra so partizani ugrabili v Podbukovju 9letnega dečka Josipa Zaletela, sina Ivana Zaletela, tamošnjega lovskega čuvaja, da bi s tem zagrozili očetu. Obupani oče in sorodniki so posihmal več kakor mesec dni brezuspešno iskali otroka. Dete jim je bilo vrnjeno kot truplo na sam božični dan. Nekoliko vojakov je našlo nesrečnega dečka ubitega od dveh revolverskih strelov v glavo. Zločin, s katerim so se omadeževali morilci malega Josipa Zaletela, je tako strašen, da zanj ni mogoče najti nikakršne opravičbe.

Pred nekoliko leti je ves svet zakrilal v grozi zaradi umora malega Lindbergha. Danes so si z enakim zločinom omadeževali roke naši rojaki. Vsaka opazka o tem strašnem dejanju je odveč ter preslaba glede na nedolžno prelito kri malega Zaletela.

Gospodarstvo

Struktura italijanskega gospodarstva

»Neues Wiener Tagblatt« objavlja zanimiv članek v vlogi kmetijstva in industrije v italijanskem gospodarstvu, v katerem poudarja, da sta industrija in kmetijstvo udeležena v italijanski produkciji v prav ugodnem razmerju. Vrednost kmetijske produkcije se ceni na 27.6 milijarde lir na leto, vrednost obdelane zemlje na 174 milijard lir, število v kmetijstvu zaposlenih oseb pa na 9 milijonov.

Na drugi strani se ceni vrednost italijanske industrijske produkcije na 25.8 milijarde lir. V industriji je zaposlenih okrog 5.4 milijone delavcev, vrednost industrijskih naprav pa se ceni na okrog 10 milijard lir.

Od izvoza odpade na normalno 80% na industrijske izdelke, 20% pa na kmetijske proizvode Toda več nego ena četrtina industrijskega izvora so predelani kmetijski proizvodi. Sicer pa je od skupne vrednosti izvoza na prvem mestu tekstilna in oblačilna industrija, in sicer s skoro 44%, nato sledi živilska industrija in 18%, mehanična industrija z 12% in kemična industrija z 8%. Bombažna industrija, obsega skoro 1400 podjetij z 250.000 delavci, volnena industrija pa skoro 1000 podjetij s 100.000 delavci. V bombažni industriji je 140.000 statev, v volneni industriji pa 20.000. Tudi industrija naravne svile obsega skoro 1300 podjetij s 100.000 delavci V zadnjih letih se tudi tekstilna industrija naslanja na domače surovine, ki izvirajo iz kmetijstva in gozdarstva.

Italijansko-hrvatsko gospodarsko sodelovanje

Po svojem povratku iz Italije je Poglavnik dr. Pavelič izdal odredbo o imenovanju delegacije za stalni italijansko-hrvatski gospodarski odbor, in sicer na podlagi čl. 4. pogodbe o jamstvu in sodelovanju, sklenjene med Kraljevino Italijo in državo Hrvatsko 18 maja 1941. Predsednik delegacije je notranji minister dr Vladimir Košak, v delegaciji pa sta po dva zastopnika zunanjega ministrstva, zakladnega ministrstva, ministrstva za gozdove in rudarstvo in trgovinskega ministrstva ter po en odposlanec ministrstva za promet in javna dela ter ministrstva za kmetijsko gospodarstvo S pogodbo o jamstvu in sodelovanju od 18. maja sta se obe državi zavezali, da bosta ustvarili najtesnejše sodelovanje na področju carin in valute kakor tudi na ostalih gospodarskih področjih. Tudi Kraljevina Italija je imenovala ustrezno delegacijo, ki ji načeluje Conte Volpi di Misurata

Gospodarske vesti

= **Mednarodni koncern italijanske tvornice gum Pirelli.** Znana italijanska tvornica gum Pirelli ima svoja inozemska podjetja združena pod okriljem finančne družbe Pirelli Holding v Baslu, ki je pravkar izdala svoje letno poročilo o razvoju posameznih podjetij v raznih državah. Poročilo pravi, da sta obe južnoameriški produkcijski družbi v Braziliji in Argentini zadovoljivo poslovali. Glede na obstoječe razmere je zadovoljivo tudi poslovanje španske družbe, čeprav zaenkrat ni mogoče v polnem obsegu obnoviti v državljanski vojni porušene tvornice v Villa Nuevi. Koncernu pripadajo tudi plantaže kavčukovega drevesa na Javi. O poslovanju angleške družbe Pirelli Ltd niso prispela točnejša poročila. Poslovanje koncernovih podjetij v skandinavskih državah je nazadovalo. Finančni družbi v Baslu je bilo priključeno tudi belgijsko podjetje Companie Internationale Pirelli v Brusilju. Baselska finančna družba je sicer zabeležila pri glavnici 18 milijonov frankov 1.07 milijona frankov čistega dobička (prejšnje leto 1.04), zaradi izrednih razmer pa ne bo izplačana dividenda.

= **Poslovanje francoske družbe borskih rudnikov.** Francoska družba borskih rudnikov, ki izkorišča znani bakreni rudnik v Boru v Srbiji, je že v decembru lanskega leta prešla v roke skupine nemških interesentov, ki so od francoskih interesentov odkupili delnice po 3500 frankov za komad. Lani v marcu so nemški interesenti prevzeli upravo podjetja, ki ga sedaj vodi Franc Neuhausen, bivši nemški generalni konzul v Beogradu. Družba je ima te dni v Parizu občni zbor. Ob tej priliki so še preostali trije člani upravnega sveta, ki so pripadali francoski skupini pod vodstvom bivšega predsednika Mirabauda, odstopili. S pariško banko Mirabaud, ki je bila ustanoviteljica podjetja, je sklenjen sporazum, po katerem je ta banka proti plačilu odškodnine 45 milijonov frankov odpovedala statutarno določeni 1% proviziji od vrednosti prodanega bakra. Občni zbor je tudi odobril že izvršene spremembe v upravi. Kakor smo že pred tedni kratko poročali, se je kosmati dobiček podjetja v letu 1940 dvignil na 431 milijonov frankov (prejšnje leto 236). Od tega pa je rezervirano 215 milijonov za davčne in druge specialne rezerve, in je po odbitku odpisov izkazan za to leto le dobiček 12.9 milijona frankov nasproti 56.1 v prejšnjem letu. Specialne rezerve so z omenjeno dotacijo dosegle že izredno vsoto 452.9 milijona frankov nasproti 230.8 in 122.4 milijona frankov v prejšnjih dveh letih, vse to pri delniški glavnici, ki znaša 120 milijonov frankov. Odpisi so v lanskem letu znašali 182.6 milijona frankov (prejšnje leto 168). Družba je imela ob koncu leta za 380 milijonov frankov likvidnih sredstev (134), celotna bilančna vsota pa je narasla na 964 milijonov frankov (684). Proizvodnja bakra je znašala v letu 1940 43.600 ton nasproti 41.700 in 42.000 v prejšnjih dveh letih. Naprave v rudnikih so bile v zadnjem času še razširjenje, tako da se bo produkcijska kapaciteta podjetja z novim letom povečala na 60.000 ton bakra letno.

= **Mitropa.** Prihodnje dni bo praznovala 25-letnico obstoja nemška družba za spalne in jedilne vozove Mitropa, ki je zadnja leta razširila svoje delovno področje na večino evropskih držav. Do svetovne vojne je obstojala v Evropi samo mednarodna družba spalnih vozov v Bruslju, ki je obratovala tudi v Nemčiji, kjer so obstojala le manjša tovrstna podjetja, ki pa so se 1. januarja 1917. združila v omenjeno Mitropo. Družba je bila ustanovljena s sodelovanjem nemškega in avstroogrskega kapitala. Po svetovni vojni je Mitropa razširila svoje delovno področje na Avstrijo. Del družbene glavnice je prišel v roke ameriškega in švicarskega kapitala, te delnice pa je pozneje odkupila nemška država, ki ima danes v rokah skoraj vse delnice. Mitropa je kmalu razširila svoje delovno področje na Nizozemsko in Skandinavske države in deloma na Švico, v zadnjih letih pa tudi na Protektorat, Slovaško, Madžarsko in Rumunijo. Družba ima sedaj vsega preko 600 jedilnih vozov, medtem ko so spalni vozovi zaradi vojne le deloma v prometu.

= **Velikopotezna akcija za saditev topolov v Nemčiji.** Znano je, da je topol drevo, ki najhitreje raste. Pri topolu je letni prirastek lesa še enkrat večji kakor n. pr. pri bukvi. Ker se je izkazalo, da les topola ni samo poraben za kurjavo, temveč tudi za izdelovanje celuloze, ki je potrebna pri proizvodnji umetne svile in celulozne volne, je nemška vlada odločila, da se bo z velikopotezno akcijo znatno povečala proizvodnja topolovega lesa, kar naj zboljša stanje nemške domače oskrbe z lesom. Strokovnjaki so že ugotovili, katera vrsta topolov je najprimernejša za nemške razmere V posebnih drevesnicah bodo prihodnje leto pričeli vzgajati ogromno število topolov, ki jih bodo že pomladi leta 1943. pričeli saditi na primernih mestih. Tako bodo med drugim vzdolž velikih rek vsadili vrsto topolov in že napovedujejo, da bo ta akcija v nekaj letih bistveno spremenila pokrajinsko sliko Nemčije, saj se bodo povsod dvigali v nebo vitki topoli.

= **Omejitev novoletnih voščil v Nemčiji.** Nemški državni minister za narodno prosveto in propagando je odredil omejitev pismenih novoletnih voščil, in sicer s posebnim ozirom na stanje prometa, predvsem pa glede na potrebo, da se pravočasno in v redu odpravi pošta za vojake na fronti. Zato je bil dan poziv prebivalstvu naj letos opusti pismena novoletna voščila. Tiskarnam je bilo naročeno, da pod kaznijo ne smejo tiskati novoletnih voščil.

= **Uspešni poizkusi kotoniziranja konoplje na Hrvatskem.** Že lani je poizkusna postaja v Sirasu na Hrvatskem napravila obsežne poizkuse konotiziranje konoplje, ki so dobro uspeli in se konotiziranje izvaja že v večjem obsegu. Bistvo kotoniziranja je v tem, da debela vlakna od konoplje v topli radioaktivni vodi siraškega vrelca razpadejo v tanjša vlakna, iz katerih je sestavljeno debelo vlakno. Tako se dobi nova trpežna tekstilna surovina, ki se mnogo ne razlikuje od bombaža. Na podlagi teh poizkusov je pričela zagorska tekstilna tvornica v Orešjaviju že v večjem obsegu izdelovati tkanine iz kotonizirane konoplje. Pa tudi iz mešanice volne in kotonizirane konoplje.

= **Iz zadružnega registra.** Pri Kmetskem hranilnem domu v Ljubljani, zadrugi z n. j., sta izbrisana člana upravnega sveta Franc Kristan in Alojzij Tršan, vpisan pa je član upravnega odbora Andrej Perko, posestnik v Zgornji Šiški. V likvidacijo je prišla Produktivna zadruga oblačilne stroke za sodni okraj Velike Lašče.

= **Tudi v Franciji bodo zamenjali kovance iz niklja.** Francoska vlada je izdala te dni naredbo, po kateri bodo na novo kovali aluminjaste novce po 0.50 in 1 frank, medtem ko bodo nikljaste novce vzeli iz prometa.

= **Financiranje vojne v Avstraliji.** Zvezna vlada Avstralije je glede na razširjenje vojne, ki zahteva znatne stroške, povišala pribitke k dohodnini za 2.5 do 5% in posebni davek za delniške družbe za 6 do 20%. Z novimi davki pričakuje vlada letni finančni efekt 224 milijonov funtov.

= **Racioniranje kruha v Bolgariji.** V Bolgariji so z decembrom uvedli racioniranje kruha in moke. Za januar bodo obroki razdeljeni takole: odrasli dobe 300 gramov kruha na dan, težaki 600 gramov, rudarji pa 750 gramov, otroci do 5 let pa dobe 150 gramov kruha na dan in vrhu trga 1.5 kg zdroba na mesec.

= **Omejitev proizvodnje pšenice v Zedinjenih državah.** Ker je odpadla vsaka možnost izvoza pšenice in zadostuje letošnji pridelek skupaj s starimi zalogami za dvoletno potrošnjo, so v Ameriki omejili pridelovanje pšenice. Z ozimno pšenico je bilo posejanih le 39.3 milijona akrov nasproti 46.3, 45.0 in 57.5 milijona akrov v prejšnjih letih. Po končnih podatkih je znašal letošnji pridelek pšenice 945 milijonov bušljev naproti 817 in 755 milijonom v prejšnjih dveh letih. Samo letošnji pridelek presega potrebo domače potrošnje 250 milijonov bušljev, neupoštevajoč stare zaloge.

Dviganje potopljenih španskih ladij

Madrid, 28. dec. s. Odbor za dviganje ladij, ki so bile med špansko državljansko vojno potopljene, je objavil poročilo, da so doslej rešili 107 ladij s skupno 146.000 tonami. Potopljenih je bilo 148 ladij z 225 tisoč tonami. V kratkem bodo spravili na varno nadaljnjih 10 ladij. Malo je verjetno, da bo mogoče rešiti ostalih 21 ladij. Skupno z ladjami so dvignili iz morja velike množine konzervirane hrane, petroleja, premoga in kovin.

V Ameriki zaplenjeni finski parniki

Buenos Aires, 29. dec. s. Mornariška komisija Zedinjenih držav je odredila zaplembo 16 finskih parnikov, ki se nahajajo v severnoameriških pristaniščih.

REUMATIZZATI REVMATIČNI
Fate regolarmente la vostra cura di zdravite se redno z
URODONAL
Eviterete: Dolori, Sciatica Emicrania, Obesità
in boste preprečili: Bolečine, Ishias (bolečine v kolku), Glavobol, Debelušnost.
Un cucchiaino da caffè mattina e sera in un po' di acqua
Zjutraj in zvečer ena žličica Urodonala v malo vode
PRODUZIONE ITALIANA
ITALIJANSKA PROIZVODNJA
UN PRODOTTO DI FAMA MONDIALE
URODONAL JE PROIZVOD SVETOVNEGA SLOVESA
Aut. Pref. Milano. 1958 del 31-1-38

Pestro življenje v Hongkongu

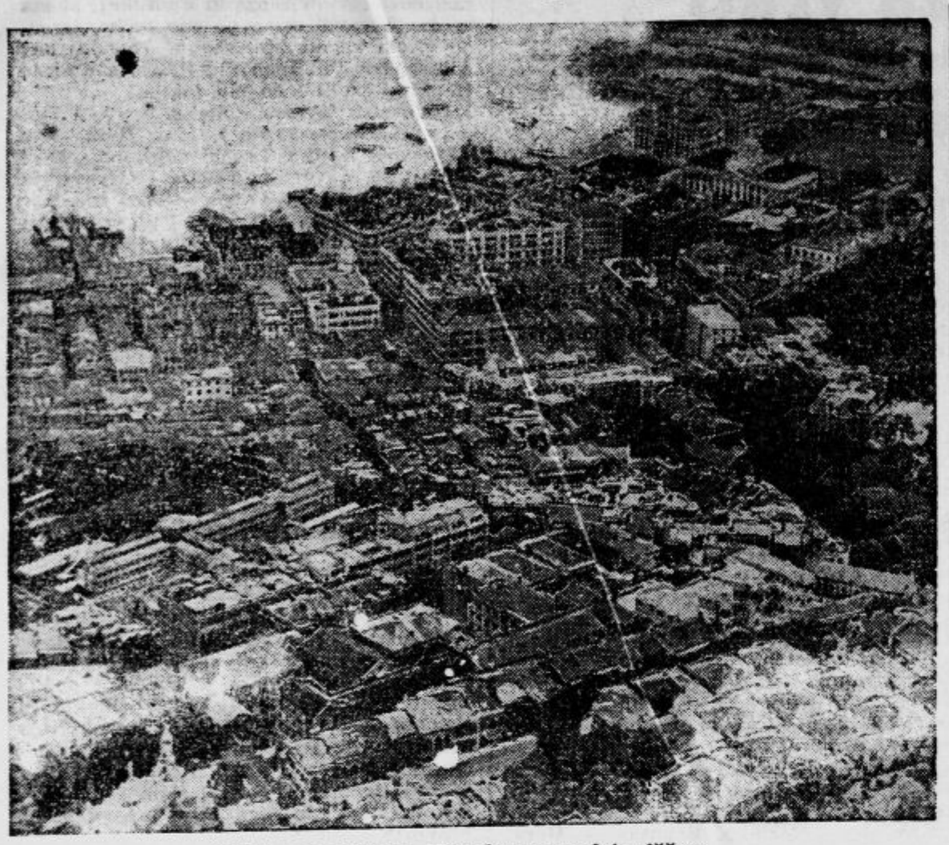

Celoten pogled na Hongkong s pristaniščem

O Hongkongu prinašajo listi po vsem svetu različne opise. Zanimiv prispevek je objavil v beograjskem nemškem dnevniku Fritz Rostosky, ki izvaja po lastnih vtisih:

Po poročilih japonskega glavnega stana se obračajo oči na oni otok in mesto, ob čigar pogledu se v vsakem tujcu zbudi misel: Hongkong videti in živeti! Prekipevajoča lepota ter na vsakem koraku opazna neutrudna borba stotisočev za golo življenje, slike revščine ob vznožju sijaja in bogastva — to so vzroki, da je tudi neprizadeti gledalec na mah ves prevzet od pestrega vrveža. Ob ustju Kantonske reke leži ta daljnja vzhodna kolonija Anglije za celim gozdom džunk, nad katerimi se blestijo vladne palače, velike trgovske hiše in nebotičnik Azijske banke.

Pravkar je minilo sto let, odkar je tu zaplapolala angleška zastava kot moralna odškodnina za potopljeno ladjo, ki je tovorila opij. Sto let je zadostovalo, da je ta dogodek pozabljen in da so zrasla renesančna pročelja velikih tvrdk in številne vile, ki se kopičijo po svetlih terasah proti vrhu Viktorijinega griča, po katerem se mesto tudi imenuje. Treba je blizu pristanišča stopiti v žično železnico in se povzpeti z njo iz džungelskega zelenja štiristo metrov visoko, pa uživaš razgled, ki je edinstven na vsem svetu: tam spodaj sinje pristanišče vojne mornarice s številnimi vojnimi ladjami, brzimi parniki in motornimi čolni, obkroženimi od nepreglednega venca slikovitih džunk, čolnov, s katerimi vabijo kitajski kuliji na izlet. Tu gori, sredi marmornih in kamnitih poslopij je spomenik stare kraljice na zajetnem podstavku, tam spodaj pod gričem pa slikovita bivališča angleških oficirskih in uradniških družin. Tu imaš vtis, da si v zdravilišču ob robu samih nebes, in pozabiš, da si prav za prav v Aziji. Domačini so tu samo kuliji, ki vozijo tujce po pobočjih. Tu sme prebivati samo bela gospoda. Celo najpremožnejši domačin iz Hongkonga, od katerih premorejo posamezni po več milijonov funtov šterlingov premoženja, ne morejo tu nakupiti niti kvadratnega metra zemljišča.

Tam spodaj, v pristaniški četrti in po trgovskih ulicah je slika seveda povsem drugačna. Tam plapolajo reklamne zastavice s pisemskimi znaki, ki jih gospodarji te kolonije ne znajo brati. Tam se suši perilo na dolgih drogovih, nad glavami pešcev. Rikše, moški in ženske, ki v tisočih prebijejo noči na cestnem tlaku, se bore za vsakdanje življenje. Kupci, prekupčevalci, nosači in otroci sleherno uro napolnjujejo te ulice. Prepiri zavistnih tekmecev so tako glasni, da ni enako hrupnega trga nikjer v Evropi. Tu se razvija obupna borba za golo življenje, ko je treba zaslužiti vsaj za prgišče riža. Večina teh ljudi nima niti na kopnem ne kje na morju nič takega, kar imenujemo dom in ognjišče.

V glavnih trgovskih ulicah ima Evropa svoje izložbe: od priprav za igranje golfa in od radijskih aparatov do električnih peči in do neizbežne hladilnice lahko tu kupiš vse, kar ti poželi srce. V tej četrti lahko prešteješ Angleže, Kitajcev ne moreš, kajti v Hongkongu živita komaj dva odstotka Evropcev. Štiri leta pred prvo svetovno vojno je otok Hongkong štel 336.000 prebivalcev. Zdaj odpade na 20.000 Evropcev več kakor milijon pripadnikov žoltega plemena.

Kadar gredo Angležinje nakupovat, nikoli ne opravijo nakupa brez služabnikovega spremstva, čeprav niti enemu domačinu ne bi padlo v glavo, da bi Angležinjam kaj prizadel. V umetno hlajenih hotelskih dvoranah sleherni čas pijejo svoje koktajle. V devetem nadstropju nebotičnika je vrt na terasi, kjer ob popoldanskem čaju pridno plešejo. V vročem letnem času pa prispeš po dvajsetih minutah vožnje z avtom v kopalni paradiž, v Repulse Bay. Tam ti žolti služabniki v mornariških oblekah odpro avto in ti pokažejo pot k obrežnim restavracijam, iz katerih stopiš takoj na peščino. Nizke, s slamo krite stavbe na koleh, ki se na zunaj ne razlikujejo od kolib domačinov, so postavljene mesto drugih kopaliških poslopij in so znotraj opremljene z razkošjem, kakršno si le moreš zamisliti.

Toda takoj s pričetkom angleške štiriletke, ki je hotela iz Hongkonga napraviti drugi Singapur — z 25 vojnimi ladjami, z 25.000 možmi posadke, z novimi utrdbami in z letalskimi eskadrami — se je vsekakor marsikaj spremenilo. Sveži pesek, kjer so se skrbno negovani otroci igrali na pobočjih Viktorijinega hriba, je bil izpodkopan. Kmalu nato za začeli graditi postojanke za topove okrog hriba. Eno je topničarjem Viktorijinega hriba ostalo vedno ohranjeno: očarljivi razgled daleč naokrog, da podobnega ni nikjer na svetu. Tu so torej posedevali in razmišljali o tem, da potrebujejo japonski letalci le poldrugo uro za polet s Formoze do semkaj. Še ni dolgo tega, ko je tu pristalo veliko letalo, ki naj bi vsak dan poletelo od tod čez tihi ocean proti San Francisku. Potem je nastopila nova doba. Angleški vojaki so morali poseči v borbo, naj so hoteli ali ne. Zdaj molčijo njihovi topovi v vzhodnih utrdbah mesta v Happy-Valleyu in na Viktorijinem hribu. Z vkorakanjem Japoncev se je začela za Hongkong nova doba.

Nebotičnik Azijske banke

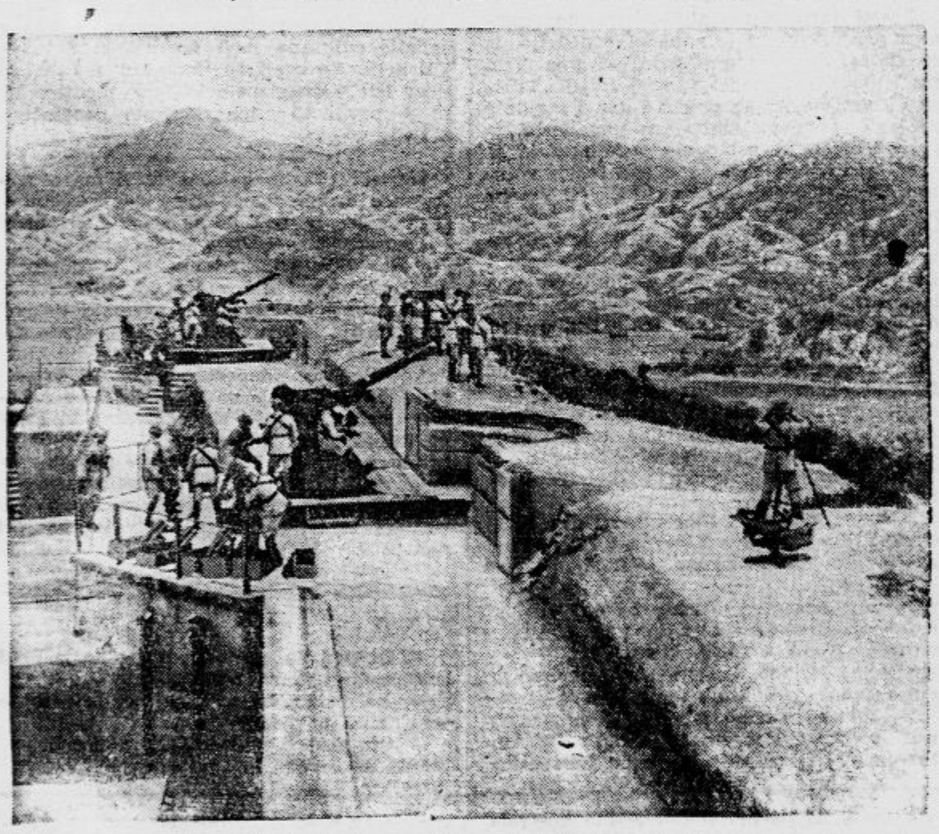

Angleške baterije na dobro utrjenih postojankah

Krmljenje molznih krav pozimi

Star pregovor pravi: »Krava pri gobcu molze«. Čim bolje kravo krmiš, tem več in tem boljšega mleka daje, po tudi bolj zdrava je. Dobra krma je za izboljšanje živinoreje prav tako potrebna, kakor dobro pleme. To velja zlasti za zimski čas, ko primanjkuje sveže krme.

Mnoge gospodinje se zlasti v zimskem času pritožujejo, da namolzejo premalo mleka in so tako prisiljene, da svojim stalnim odjemalcem mleko odpovedo, pri čemer same trpe največ škode. Od krav, katerim v zimskem času pokladamo samo rezanico, ni pričakovati mnogo mleka. Če hoče živinorejec doseči pri molznih kravah dobrih uspehov, ji mora pokladati krmo, ki je mlekotvorna, ali kakor pravi kmet, ki »žene na mleko«, torej krmo, ki je bogata na beljakovinah, tolščah, tedaj na tistih redilnih snoveh, ki so najvažnejše in največ vredne v mleku.

Za zimsko krmo zelo dobro služijo repa, pesa, korenje in podobno, kar se poklada molznim kravam poleg suhe krme. Tudi voda pomešana z otrobi pomnoži mleko. Zelo dobro je pokladati v zimskem času molznim kravam in sploh govedu okisano krmo, ki si jo živinorejec pripravi v nalašč zato prirejenih silosih. Važnost okisane krme naši živinorejci še vse premalo upoštevajo in so le redki naprednejši gospodarji, ki imajo umno urejene silose za kisanje živinske krme. Živina, krmljena s svežo krmo, ima tudi posimi dovolj dobrega mleka in zimska molža ne zaostaja za letno. Če tega ni, naj se pokladajo živini poleg sena in slame tudi močna krmila kakor otrobi in oljnate tropine, ki so dovolj bogate na beljakovinah in tolščah. Res je sicer, da so močna krmila precej draga, vendar se v normalnih razmerah vedno izplačajo z izboljšanjem zimske molže.

Priznanje in kesanje je zelo potrebno...

Prizori z razprav zaradi previsokih cen

Ljubljana, 23. decembra.

Pred sodnika poedinca je moralo oni dan deset obtožencev. Od teh je bil eden oproščen, dva pa sta bila obsojena pogojno, nekaj razprav je bilo preloženih, ostale obtožence pa so doletele običajne kazni.

Da je priznanje mnogo vredno, še posebno, če ga podpira resnično kesanje in dobra volja za poboljsanje, se je prepričala neka branjevka, ki je prodajala (takc obtožnica) limone po pol lire namesto pc 0.45 kakor je bilo uradno določeno. Obtoženka je dejanje priznala in pristavila, da cenika še ni poznala. Sodnik pa je ugotovil, da je cenik izšel že nekaj dni prej.

»Naj po milosti naredijo, gospod doktor« je poprosila obtoženka medtem ko je sodnik listal po spisih, kjer je stalo zapisano, da je obtoženka dobrega slovesa, še nikoli kaznovana. Glede na kesanje, priznanje in v upanju, da se bo poboljšala jo je sodnik obsodil na sedem dni zapora in 100 lir denarne kazni, ki se v primeru neizterljivosti spremenijo v nadaljnjih pet dni zapora, dočim je bila plačila sodnih stroškov oproščena, — vse skupaj pogojno na eno leto. Ko je obtoženka slišala sodbo, ni razumela njenega pomena in so jo posilile solze. Sodnik ji je razložil: »Kazni vam ni treba prestati, če v enem letu ne napravite nobenega prestopka. Ste razumeli?« »Hvala, klanjam se«, je rekla obtoženka in srečna zapustila dvorano.

Potem je stopil pred sodnika neki okoličan, trgovec in posestnik. Ko ga je sodnik vprašal, kako velika je hiša, je obtoženec odvrnil: »Majčkena je«. — »Pred sodiščem pa vsi skupaj lezete«, je pripomnil sodnik, »kadar iščete posojilo, pa rasete«. Obtožencu je obtožnica očitala, da je prodajal hruške po 6.50 (namesto po 4.10) grozdje pc 7 do 8 (6.50), limone po 0.90 (0.45), ječmen po 6 (5.40) in prav tako znatno dražje sladkorno sipo, testenine, kis, žitno kavo in cikorijo. Razprava je bila hitro končana. Na sodnikovo vprašanje, zakaj je tako drago prodajal, je obtoženec odvrnil: »Kakor nam občina dobavlja«. »Vsega vam pa občina ni dobavila«, je naglasil sodnik. »Večinoma sem imel zaprto, za cenike nisem vedel«, se je branil obtoženec in zašel v zmerom večja protislovja. V dvorani je postalo veselo, ko je povedal še: »Cene sem imel označene, pa so se posode prevrnile. Listki so se izgubili in prav takrat je prišla kontrola...« — »Zapomnite si«, ga je poučil državni tožilec, »da občina nima ničesar opraviti s cenami. Samo Visoki komisarijat jih določa.« — Sodba: 7 dni zapora, 300 lir denarne kazni (ali nadaljnjih 14 dni zapora) in 114 lir povprečnine. Trgovčeva dolžnost je, da cene točno pozna in po njih se mora brezpogojno ravnati.

Neki branjevki, ki ima nepreskrbljeno hčerko, je brez premoženja, nepredkaznovana in dobrega obnašanja, je obtožnica očitala, da je 23. septembra prodajala hruške po 5 lir (namesto po 4.10), paradižnik po 2.20 (2) in solato po 2.50 (2). Obtoženka je dejanje takoj priznala, vendar pa se je zagovarjala, da cenika še ni bilo in je predložila račun, po čem je kupila sporne predmete. »To ni važno« je dejal sodnik, »vi se ne zanimate za cene, kakor bi se morali.« »To boste ja upoštevali«, je menila obtoženka, »da cenika nisem poznala«. Državni tožilec: »Ni mogoče. Vi morate cene poznati«. Sodba: 7 dni zapora, 100 lir denarne kazni ali nadaljnjih pet dni zapora, dočim je bila zaradi premoženjskih razmer sodnih stroškov oproščena. Obtoženka je sodbo sprejela jokaje in je poprosila, ali se da kazen odložiti. »Da se«, je pritrdil sodnik »za tri mesece. Samo upoštevne razloge morate navesti«. Obtoženka se je vidno potolažena zahvalila in odšla.

Franc Vogrinc — 80 letnik

V tihem, a privlačnem kotičku Prešernove ulice v Novem mestu preživlja jesen svojega življenja višji sodni oficial v p. gospod France Vogrinc. Mož je pred prazniki obhajal v ozkem, a prisrčnem domačem krogu svoj osemdeseti rojstni dan.

Iz prijaznih Mihalovcev pri Brežicah doma, se je rodil kot najmlajši, sedmi otrok kmetskih staršev. Ko je dorastel v zastavnega fanta, se je odločil, da vstopi po odsluženem vojaškem roku v državno službo.

Leta 1885 je vstopil, poln življenjskih sil, k orožnikom. Služboval je v Žalcu, na Zidanem mostu, na Vranskem in drugje. Na lastno prošnjo je bil premeščen k bivšemu ljubljanskemu deželnemu orožniškemu polku in je opravljal službo v Ribnici kot vodja postaje. Zatem je služboval še v raznih krajih bivše Kranjske, končno na Dolenjskem, kjer je dal orožniški službi slovo in vstopil k novomeškemu okrožnemu sodišču, kjer je služboval vrsto let kot skromen in vesten uradnik. V pokoj je stopil po 42letnem napornem službovanju v svojstvu višjega sodnega oficiala.

V srečnem zakonu so se mu rodili trije otroci, katerim je dal kot skrben družinski oče in človek širokega obzorja na življenjsko pot trdo osnovo in vse pogoje za obstoj. Mara in Slavica, ki sta že poročeni, sta učiteljici, sin edinec Franc, njegov ponos, pa je sodnik, ki ne slovi samo kot izboren jurist, temveč tudi kot izvrsten pevec. — Tihi in značajni mož, ki je znan in priljubljen po vsej naši Dolenjski in še okrog nje, pozna v svojem življenju poleg svoje družinice samo tri razvedrila: poleti kopanje v tihi, zelenomodri Krki, kateri pride prvi v objem in se v nji poživlja tja do pozne jeseni, več ur sprehoda na dan, ki ga osvežuje in dela prožnega — človek mu nikakor ne bi prisodil, da ima mož že osem križev za seboj — važno vlogo v njegovem življenju pa igra tudi pipa, ki mu po njegovem mnenju varuje zdravje.

Naš jubilant je zvest naročnik »Jutra« že nad 20 let, zato mu tudi mi k lepemu življenjskemu prazniku iskreno čestitamo z željo, da bi s svojo marljivo zakonsko družico, gospo Frančiško, dočakal še mnogo let.

ZAPRAVLJIVEC

Mož: »Za božjo voljo žena, kako mi le moreš očitati, da sem zapravljivec? Ali sem si kdaj kupil kaj nepotrebnega?«

Žena: »Pa si! Glej, lani si kupil tisto gasilno pripravo, ki je niti še enkrat nismo potrebovali.«

•

RESNIČNA TOLAŽBA

Gospod Jaka je imel mlado ženo in zvestega prijatelja. Bil je že precej v letih, prijatelj pa je bil še fant od fare. Nekoč se je žal primerilo, da je gospa legla v otroško posteljo in ni več vstala. Gospod Jaka je bil obupan in je zaradi ženine smrti jokal noč in dan. Njegov mladi prijatelj ga je tolažil. Položil mu je roko na ramo in mu rekel:

— Nikar tako ne obupuj, dragi Jaka! Saj vendar nisi ti kriv, da je umrla...

Okrog božiča v stari Ljubljani

Pred kakimi pet in petdesetimi leti je bila Ljubljana še majhno mesto. Štela je le približno enajst sto hiš ter imela nekaj nad pet in dvajset tisoč prebivalcev. Kdor je bil urnih nog, je lahko pretekel ozemlje vseh petih takratnih ljubljanskih župnij po dolgem in počez v dobri pol uri.

Vse tedanje božično vrvenje je bilo osredotočeno na današnjem Vodnikovem in Krekovem trgu. Na prvem tisti čas še ni stal spomenik našemu prvemu pevcu, pač pa je bilo tam dolgo dvonastropno poslopje s štirimi postatji, v katerem so imele sedež. razen realke, skoraj vse ljubljanske šole, potem deželni muzej in licejska knjižnica. Mimo grede bodi omenjeno, da je velikonočni potres leta 1895. to staro poslopje tako hudo razrahljal, da ga ni kazalo več korenito popravljati. Zato so ga jeli na jesen leta 1902. podirati.

Na Vodnikovem trgu sta bili postavljeni okoli Miklavža in božiča po dve vrsti stojnic, obloženih z raznim blagom. Največ je bilo igrač, miklavžjnov in parkeljnov, ki so jih izdelovali po večini prebivalci trnovske župnije, domujoči na Gmajni, to je na prostor, ležečem med Trnovim, Ljubljanico in Malim grabnom.

Nadalje so na obširnem prostoru do današnje Kopitarjeve ulice postavljali kramarji stojnice, na katerih so ponujali kupcem zimsko perilo, čkuže (čepice, ki so se dale potegniti čez ušesa), kučme in kožuhe. Največ resnih zanimancev, a večidel brez denarja, je bilo pri stojnici znanega ljubljanskega kramarja Lorenca Blaznika s Starega trga. Nad njegovim »štantom« je visela rdeča zastava z napisom »6 kr. bazar« (vse po šest krajcarjev).

Veliki prostor pred sedanjim Mestnim domom se je imenoval takrat uradno Cesarja Jožefa trg, medtem ko je bil bolj znan pod domačim imenom »jarmarski« (po nemški besedi »Jahrmarkt«, ker je bilo tu središče štirih večjih letnih sejmov.) Kjer stoji zdaj Mestni dom, so bile poprej nizke zidane barake, v katerih so shranjevali sejmarji svoje blago. Pozneje so barake uporabljale perice Bizovičanke za zbiranje perila, nabranega po mestu. Nad trgom je bila v desnem kotu izza leta 1817. ledenica, v kateri so shranjevali mesarji meso. Na tem prostoru so razen tega dobivali zatočišče cirkusi, potujoči panoptiki, komedije, muzeji in podobno. Dne 1. oktobra 1888. je kazal tu prvič Jožef Strohschneider svojo umetnost, prav za prav čudovito gibčnost visoko na žični vrvi.

V potresnem letu 1895. sta dobila Miklavžev in božični sejem zatočišče pred stolnico. Leta 1897. pa je bil prestavljen prvi na Kongresni trg, kjer je sleherno leto še dandanes. Med stolnico in škofijo kakor tudi pred škofijo ob hišah kanonikov so prodajali devocionalije, pred božičem pa potrebščine za jaslice.

Na Miklavžev večer so se zbirale skupine otrok v spremstvu staršev po navali v več gostilnah, ki jih je obiskal Miklavž in obdaroval deco večinoma s sadjem. Pri takih prilikah so se parkeljni, a včasih celo Miklavž opijanili ter se nato tako nedostojno obnašali, da smo otroci izgubili popolno vero v dobrega prijatelja otrok.

Ob tistih časih je bilo pri nas božično drevesce vobče še neznano. Imeli so ga le ponekod bogatejši. — Smrečice so prodajali sprva na Marijinem trgu, na prostoru med sedanjo Šmalčevo in Frischevo trgovino, pozneje nekaj časa pri Sv. Jakobu in pred Mestnem domom, že vsaj dobri dve desetletji pa jih prodajajo stalno na zahodnem delu Kongresnega trga.

Kot pripravo na božič so opravljali mnogi naši predniki svoje dni po hišah devetdnevnico v spomin na tistih devet večerov, ko je iskala Marija prenočišče, preden je rodila Jezusa. Prebivalci devetih hiš ali pa tudi devet družin ene hiše so žrebali listke z devetimi številkami. Pobožnost se je začela v hiši, katere številka je bila prva izžrebana. Udeleženci devetdnevnice so imeli v rokah prižgane sveče. Kip ali podobo Marije so postavili v hiši na primeren prostor, ga okrasili s cvetlicami in prižgali lučke. Potem so molili in peli Marijne pesmi. Naposled so ponesli Marijo k družini, ki je imela izžrebano številko dve. Sprevod se je pomikal od hiše do hiše ali od družine do družine med petjem in molitvami. Opravljanje pobožnosti je bilo enako v vseh osmih hišah ali pa družinah. Pri postajališču z deveto številko je ostala Marija do svečnice, nato pa je bila vrnjena prvi rodbini. Po ljubljanskih župnijskih cerkvah so bile zapored zjutraj zornice, a zvečer litanije. Otroci smo z velikim zanimanjem, zlasti v frančiškanski cerkvi, občudovali majhne lestence okoli velikega oltarja, ki so jih z vretenom polagoma spuščali in zopet dvigali, da so prižgali in ugasili sveče na njih. Zakaj takrat v Ljubljani še ni bilo električne razsvetljave.

V veliko veselje so bile mladini lepe jaslice po cerkvah. Toda še rajši so imeli otroci domače, ki so jih narejali sami, seveda s pomočjo odraslih. Jaslice so dajali ljudje po navadi v kot, kjer se je že od daleč blestel na živo pisanem prtičku napis: »Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji!«

Kar nestrpni ob veselja smo hodili gledat otroci žive jaslice v Marijanišče, kjer so gojenci prikazovali rojstvo Gospodovo. Kakor še dandanes, tako so tudi v onih časih imeli Ljubljančani odprta srca in odprte roke za ubogo mladino. Zato so zlasti dobrodelne gospe nesebično prirejale po zavodih božičnice, pri katerih so obdarjale siromašne otroke z obleko, obutvijo in različnimi dobrotami.

Na sveti večer in Silvestrovo, v dneh pred sv. Tremi kralji in svečnico so ljudje kadili in škropili vse hišne prostore, kar kadili in škropili v navadi. Prve tri večere so polagali na belo pogrnjeno mizo poprtnik — hlebček — rožni venec in kadilo. Na dan nedolžnih otročičev so hodili otroci po hišah tepežkat. Na Treh kraljev dan je razdelila hišna gospodinja poprtnik med družino ter dala od tega kruha tudi živini in perutnini. Na večer pred Tremi kralji so pojoč in noseč zvezdo kolelovali po mestu večinoma Krakovci.

Da je gojila tudi poprejšnja mladina zimski sport, je samo ob sebi umevno, četudi ga ni v takšnem smislu in obsegu kakor današnja. Na levi strani Karunove ulice, pravilneje tik za trnovskim župniščem, je bil takrat zelo močviren travnik, imenovan »Kern«. In na njem je bilo pred kakimi šestdesetimi leti še edino ljubljansko drsališče. Pozneje si je omislila gospoda drsališče na sedanjem tivolskim ribniku. Ubožni predmestni otroci niso poznali svetlih drsalk, ampak so si pomagali kar tako, da so na kos lesa pritrjevali debelejšo železno žico ter se s to pripravo — »rakom« — z eno nogo drsali po gladki ledeni plošči. Drugače pa so napravljali drsnice na dvoriščih, še rajši pa ob hodnikih in drugih javnih prostorih, seve v veliko nevarnost starim ljudem.

Okoliškim kmetom in voznikom je prinašala zima lep zaslužek s pridobivanjem ledu, in to na ribnikih in stoječih močvarah, predvsem v Štepanji vasi, Hrušici, Rakovniku, Kosezah in drugod.

Tako obuja starejši človek dogodke in nekdanje življenje, primerjaje vse s sedanjimi časovnimi razmerami — »in spomin se mu posili, dni premišlja, ki so bili in na tihem solze briše«.

Alojzij Potočnik.

V italijanskem letalskem oporišču

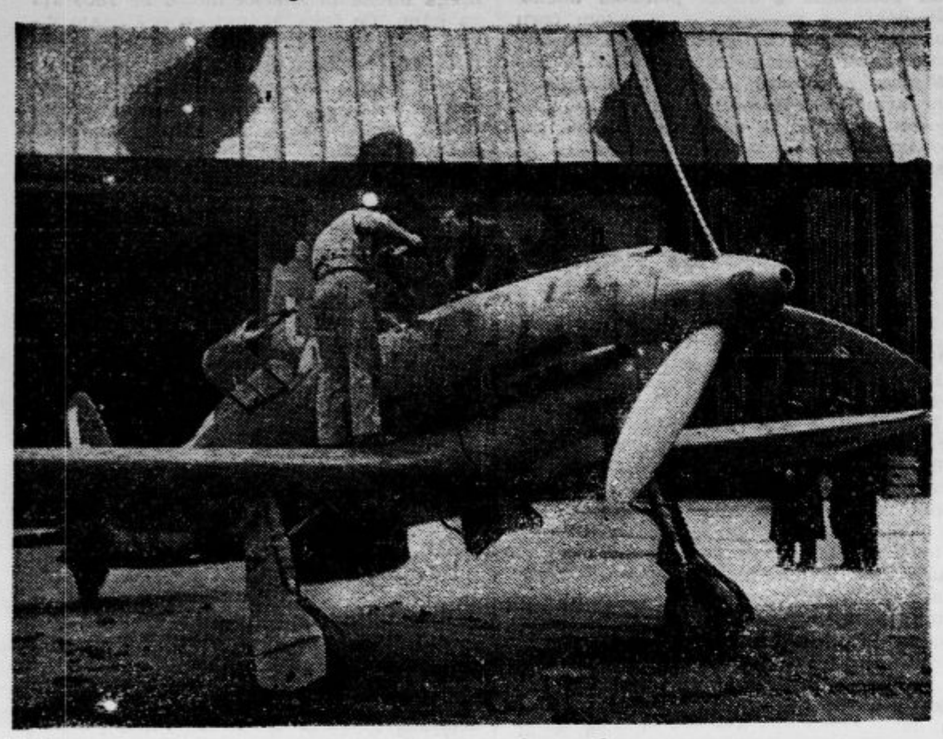

Preskrba zadnjega tipa brzega lovca

Zračni torpedo

Nedavna potopitev obeh velikih angleških bojnih ladij, »Prince of Wales« in »Repulse«, z zračnimi torpedi je obrnil ponovno pozornost na orožje, ki so ga v tej vojni prvič uporabili in tudi že često omenili.

Zračni torpedo ni tako nov, kakor je nova njegova uporaba. V bistvu gre za stari torpedo, ki so ga že davno prej poznali v pomorski vojni in ki so ga izstreljevale vojne ladje, zlasti torpedovke ter podmornice. Ta pomorski torpedo je dobil svojo sedanjo temeljno obliko kmalu po l. 1870. in so ga uporabljali na dva načina: podmornice ga izstreljujejo iz cevi pod vodo, druge vojne ladje pa iz cevi, ki stoje na krovu. Novost zračnega torpeda je v tem, da ga mečejo v volo iz letal, in sicer kopnih kakor povodnih, kjer nadaljuje potem svojo pot kakor doslej samostojno z lastnim strojem in lastnim vijakom.

Pod trupom letal, ki jih uporabljajo za takšne napade, visita eden ali dva torpeda in sicer v smeri poleta. Letalo, ki hoče napasti sovražno ladjo, mora leteti torej natančno proti njej. Pri tem se spusti nižje nad vodo in v trenutku, ko strelec meni, da sta letalo in torpedo okrenjena v pravo smer in v primerni razdalji od smotra, sprosti »jeguljo«, kakor pravijo vojaki. Torpedo pade v vodo, visok vodni steber se dvigne v nje, medtem ko se skuša letalo s tulečim motorjem dvigniti v višino in zaokreniti. Nevarni izstrelek se je medtem potopil v globino, ki so mu določili že prej, njegov lastni stroj ga požene v premi črti naprej in če ogrožena ladja nima več časa, da bi ušla iz te črte, pokaže silna eksplozija po nekoliko minutah, včasih že po nekoliko sekundah, da se je torpednemu letalu namera posrečila.

Posebna prednost torpediranja iz zraka je ta, da prinese letalo uničujoči naboj z bliskovito brzino tik do cilja in da cilj pri tem lahko preseneti, n. pr. če se vrže na svojo žrtev iz oblakov. Uspeh pa je v veliki meri odvisen sevda od ljudi. Letalec mora biti za takšne napade še posebno izvežban, njegov pogum mora biti brezmejen, prav tako njegova vztrajnost in prisebnost, da sprosti torpedo točno v pravem trenutku.

Izdala sta se

Ponosni oče dvojčkov, fantka in deklice, je sedel z dobrimi znanci pri čaši piva in pogovor je nanesel kmalu spet na njegov najljubši predmet, na oba njegova potomca.

»Ne morete si misliti, kako sta si podobna«, je dejal. »Če sta enako oblečena in imata lase, kakor hočem zavoljo svoje zabave, enako pristrižene, ju nihče ne more razlikovati. Celo jaz sam ju pogosto zamenjujem, kadar ležita v svoji posteljici.«

»Nu, ne bo ju tako težko razlikovati« je menil eden izmed prijateljev, »stavim da ju takoj prepoznam — in pri tem ne b spregovoril niti besede ali pa se jim približal!«

»Stava, drži.« je dejal oče, in je bil prepričan, da je stavo dobil.

Naslednji dan se je pojavil prijatelj v hiši in je našel oba dvojčka v dekliških oblačilih poleg matere. Res sta si sličila kakor jajce jajcu, oče pa je stal zraven in se smejal prijateljevi zadregi že v naprej. Toda prijatelj ni pokazal zadrege. Ne da bi spregovoril besedo, je postavil na mizo igrače, ki jih je prinesel s seboj, mačo lutko in miniaturne kuhinjske posode ter majhen boben in puškico. Deklica je z enim samim skokom planila k lutki, med tem ko je deček z radostnim krikom zagrabil boben in puško. Oče se je smejal, čeprav je izgubil stavo.

Dva skoporitnika sta se sprehajala. Našla sta gumb.

»Čudovito! Baš mi manjka gumb na hlačah!«

»Srečo imaš!«

»Kako to?«

»Meni manjkajo namreč baš hlače k gumbu!«

ANEKDOTA

Neki pisatelj je poslal ravnatelju znanega gledališča petdejansko dramo v verzih. Da bi se prepričal, ali so njegovo stvar res prebrali, je v petem dejanju dve strani zlepil skupaj. Kmalu potem je prejel svoje delo nazaj, spremljalo ga je pisemce: »Spoštovani gospod! Vašega rokopisa ne moremo uporabiti. Istočasno bi Vas prosili, da bi v primeru morebitnih nadaljnjih pošiljk zlepili že kar prvo in zadnjo stran skupaj!«

VSAK DAN ENA

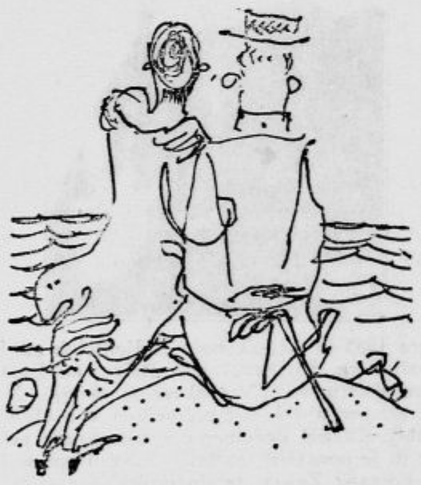

POROČNO POTOVANJE

»Poglej, Adalbert, kako se valovi vedno znova poljubljajo!«

»Neumnost! To je vsako krat drug!«

SPORT

Iz sezone za vrati

Namesto tekem na snegu in ledu smo igrali table-tenis — Na turnirju SK Mladike sama presenečenja v škodo prireditelja

Ljubljana, 29. decembra

Precej različna je bila letošnja zadnja nedelja v letu od onih, ki jih imamo v spominu iz prejšnjih let in zaradi popolnosti se je močno ločila od njih tudi po svojem sportnem sporedu. Saj vendar veste, da smo lani ob tem času — ali morda predlanskim — v sportni rubriki že pisali o prvih smučarskih in skakalnih tekmah, povrh teh pa se lahko hvalili še z otvoritvijo drsalne sezone in morda celo s prvimi nastopi v hokeju na ledu. Letos pa je — takc recimo — še vreme obrnilo sportnikom hrbet in tako sta nam božič in slovo od starega leta v sportu minila ob nežni mali žogici, ki so jo preteklo soboto in nedeljo z večjimi ali manjšimi uspehi — slednjič je bilo celo slabih več kakor dobrih — preganjali deloma na eni sami mizi v Mladinskem domu na Kodeljevem.

Sportni urednik je torej to zadnjo decembrsko nedeljo opravil svojo dolžnost brez smuči in brez drsalk ter brez mraza in brez čaja. Samo s tramvajem se je bilo treba potegniti do vojaške bolnice, potem pa stopiti še sto korakov do onih vrat — izmed vseh različnih, od katerih ena vodijo tudi v kino, pa niso bila prava — za katerimi se je včeraj odigraval edini sportni dogodek dneva — medklubski table-teniški turnir SK Mladike za moštva, pare in posameznike s sodelovanjem vseh štirih ljubljanskih klubov, ki gojijo to sportno panogo.

Resnici na ljubo moramo zapisati, da je bila vnanja slika tega turnirja v tesni dvoranici za onimi vrati — vsaj proti koncu sporeda — manj prikupna za oko. Okrog igralne ploskve v spodnjem delu precej temnega prostora — takrat sta igrala svojo partijo predzadnja para Hermesa in Mladike — se je nagnetlo okrog 50 najbolj vnetih pristašev te igre — mladih in še več najmlajših — ki so vsenaokrog iz neposredne bližine spremljali živahni dvoboj. Bili so na več krajih tako blizu, da se je bilo treba vsak čas bati, da se bosta igralca na vsaki strani izgubila med njimi, če ne upoštevamo, da je neprestano vrvenje med to publiko samo kvarno vplivalo na zbranost tekmovalcev. Če je to zmerom tako, je nam prav, smatramo pa, da bi bilo bolje, če bi se našla možnost, da bi se tekmovalni prostor v primernem obsegu ločil od onega za gledalce. V ostalem je celotno ozračje v dvorani komaj dalo slutiti, da gre za dobro prireditev v sportu, čigar glavni pravili sta pač — red in disciplina, njegova naloga pa — krepiti telo in duha. Časovno so prireditelji izpolnili obljubo; turnir je bil končan kmalu po pol 17.

Kakor smo dejali je bilo na tem turnirju zastopano vse, kar kaj pomeni v ljubljanskem table-tenisu. Hermes je prišel s tolikokratnim prvakom Marinkom, Korotan s svojo dobro trenirano ekipo, Slavija z vrsto uspeha željnih »novincev« in tudi prireditelji so poslali v boj skoraj vse svoje preizkušene igralce. Čeprav ni nihče pričakoval velikih senzacij — vrste table-tenistov navsezadnje le ne gredo v stotine in vsi dobro poznajo drug drugega — je vendar končni izid v posameznih skupinah prevrgel vse račune poznavalcev, najbolj pa prirediteljev samih, ki so v splošnem veljali za favorite. Kakor pravijo, so zadnje čase »marljivo« dremali na medvedovi koži, ostali pa so delali in tako je neizogibno prišlo kar je moralo priti. Mladika je izgubila v moštvih, Mladika je izgubila v singlih in slednjič — ista Mladika je morala najbolše mesto prepustiti tudi v doublih. Ob tem padcu favoritov so si krepko uveljavili Hermežani — čeprav Marinko po dolgem odmoru ni več Marinko kakor nekdaj — še bolj razveseljiv pa je bil nastop Slavijine sekcije, ki so jo organizatorji vzeli s seboj kar tako zaradi družbe, pa so njeni igralci spregovorili nekajkrat prav zgovorno. Turnir je pokazal dobro voljo mnogih pristašev te prijetne igre v znamenju sporta in potrdil obenem, da brez truda in treninga ne cvetejo rožice nikomur niti z najmanjšim sportnim orodjem.

Želimo, da bi naše table-teniste čimprej videli sredi mesta v veliki svetli dvorani razdeljeni v dva ločena dela, posebnega zanje in posebnega za publiko, kakor hitro bodo pozabili na vse nevšečnosti, ki so jih morda doživeli v soboto in včeraj na Kodeljevem.

Tehnična stran poročila naj vsebuje za danes samo

imena in številke,

kakor sledi:

TEKMOVANJE MOŠTEV

I. kolo

Mladika I. se je plasirala v polfinale brez boja. Slavija je premagala Mladiko III. 5 : 3, Hermes : Korotan II 5 : 4 in Mladika II : Korotan I 5 : 2.

II. kolo

Slavija : Mladika I 5 : 1 (!!) in Hermes : Mladika II 5 : 1

Finale

Hermes : Slavija 5 : 3

TEKMOVANJE JUNIORJEV POEDINCEV

Purkhart : Mlakar 2 : 0, Bogataj : Potočnik 2 : 0, Tršinar : Purkhart 2 : 0. Finale: Bogataj : Tršinar 2 : 1.

TEKMOVANJE DVOJIC

Merala, Strojnik A. — Recek, Tršinar 2 : 1; Strojnik R., Medved — Pavlič, Poženel 2 : 0; Djinovski, Krečič — Bajec, Keržič Z. 2 : 0; Marinko, Bogataj — Bradeško, Lackner 2 : 1.

Merala, Strojnik A. — Strojnik R., Medved 2 : 1; Marinko, Bogataj — Djinovski, Krečič 2 : 1.

Finale: Marinko, Bogataj — Merala, Strojnik A 2 : 0

I. kolo

Pavlič — Keržič Z. 2 : 0, Recek — Cizelj 2 : 1, Merala — Kocmur 2 : 0, Tršinar — Havliček 2 : 0, Medved — Kamenšek 2 : 0, Bajec — Padovan 2 : 1, Poženel — Mlakar 2 : 0, Djinovski — Belec 2 : 0, Keržič O. — Jankovič 2 : 0. Brez borbe so se plasirali v drugo kolo Marinko, Strojnik A., Bradeško, Strojnik R., Bogataj, Krečič in Lackner.

II. kolo

Marinko — Pavlič 2 : 0, Recek — Strojnik A par forfait za prvega, Bradeško — Merala 2 : 0, Medved — Tršinar 2 : 1, Bajec — Strojnik R. 2 : 1, Bogataj — Poženel 2 : 0, Djinovski — Krečič 2 : 1, Lackner — Keržič 2 : 1.

III. kolo

Marinko — Recek 2 : 0, Bradeško — Medved 2 : 0, Bogataj — Bajec 2 : 0, Djinovski — Lackner 2 : 1

Polfinale

Marinko : Bradeško 20 : 22, 21 : 16, 21 : 19
Djinovski : Bogataj 21 : 16, 21 : 17.

Finale

Marinko : Djinovski 21 : 19, 21 : 18.

Ali igra Trst najboljši nogomet?

Po X. kolu je že spet Triestina v vodstvu, z enakim številom točk pa ji sledita Venezia in Roma

Deseti termin v italijanskem nogometnem prvenstvu, ki je zapadel v nedeljo, je že skoraj sprožil vprašanje, ali ima Trst res najboljši nogomet v vsej Italiji. Tržaška Triestina, ki je pred 14 dnevi izgubila svojega odličnega srednjega napadalca, je predvčerajšnjim gostovala v Milanu in se vrnil aodtod po remisu z eno točko v dobro. In neodločeni izid na tujih tleh pomeni pri italijanskih moštvih skoraj zmago! Največje presenečenje dneva pa je vendarle prvi poraz, ki ga je doživela Venezia v Bergamu, kjer je domača Atalanta zmagala z 1 : 0 in sebi pomagala na šesto, Tržačanom pa nazaj na prvo mesto. Slabo se je odrezala Roma, ki je na svojih tleh oddala Torinu točko brez gola, prav tako pa tudi Fiorentina, ki je remizirala z Modeno, najslabše pa Bologna, ki je izgubila proti Ambrosiani in si tako ponovno nakopala — padec na dno tabele.

Izidi nedeljskih tekem v diviziji A so bili naslednji:

v Modeni: Modena - Fiorentina 1 : 1 (1 : 1)
v Napoliju: Napoli - Livorno 2 : 1 (1 : 0)
v Bologni: Ambrosiana - Bologna 1 : 0 (1 : 0),
v Turinu: Juventus - Lazio 2 : 0 (1 : 0),
v Genovi: Genova - Liguria 1 : 1 (0 : 1),
v Rimu: Roma - Torino 0 : 0
v Milanu: Milano - Triestina 2 : 2 (1 : 1),
v Bergamu: Atalanta - Venezia 1 : 0 (1 : 0)

Vrstni red klubov je po X. kolu naslednji: Triestina, Venezia, Roma 13 točk, Ambrosiana, Liguria 12, Atalanta, Fiorentina, **Juventus, Torino 11, Lazio, Genova 10, Livorno 8, Milano, Napoli 7, Modena 6, Bologna 5.**

V diviziji B se je Bari odtrgal od obeh zasledovalcev (Vicenze in Fanfulle), ki sta ta dan spravili samo po eno točko. Izredno visoki zmagi sta slavila Novara nad Alessandrio (4 : 0) in Pro Patria nad Sieno (6 : 2). Rezultati so bili takile:

v Vicenzi: Vicenza - Specia 0 : 0, v Vidmu: Udinese — Prato 1 : 1, na Reki: Bari - Fiumana 2 : 1, v Lucchi : Savona - Lucchese 1 : 0, v Novari: Novara - Alessandria 4 : 0, v Sieni Pro Patria - Siena 6 : 2, v Bresciji: Brescia - Pescara 1 : 1, v Lodiju: Fanfulla - Padova 1 : 1 in v Pisi: Pisa - Reggiana 3 : 0.

V vodstvu te divizije je Bari s 16 točkami, sledita Vicenza in Fanfulla s 15, potem pa Novara, Alessandria (13), Pisa, Brescia (12), Udinese (11) itd. Rečani (Fiumana) so na predzadnjem mestu s 3 točkami.

V gornjem pregledu je upoštevana tudi že o praznikih odigrana zaostala prvenstvena tekma med Sieno in Lucchesom, ki se je končala s 4 : 1 (2 : 0) v korist prve!

Še nekateri nedeljski dogodki

KONEC TENIŠKEGA TURNIRJA V BARCELONI

Mednarodni teniški turnir v Barceloni, o katerem smo nekaj vrstic že zabeležili v nedeljski številki, se je končal preteklo soboto z zmago Italijanov v singlih in Nemcev v doublih. Med posamezniki sta oba najboljša Italijana že v polfinalu izločila oba Nemca Giesa in Henkela, in sicer prvega Romanoni v petih setih s 6:4, 3:6, 5:7, 6:4, 6:4, drugega Cucelli že v štirih poskusih s 6:2, 5:7, 6:1, 7:5. — Finale sta potemtakem igrala Italijana med seboj, pri čemer je Cucelli gladko odpravil svojega prvoplasiranega rojaka v tabeli Romanonija v treh setih s 7:5, 6:4, 6:3. V doublih sta prišla do finala najboljši italijanski in nemški par, med katerima sta nato Nemca Henkel-Gies po dveh urah ogorčenega odpora strla italijansko dvojico Romanoni-Cucelli, in sicer 2:6, 8:10, 6:2, 6:3, 10:8. Tudi v tolažilnem turnirju so prišli najbolj do izraza Italijani, kar pomeni, da je bila ta konkurenca za predstavnike ostalih držav na tem turnirju prehuda.

•

Meddržavni dvoboj v telovadbi med Italijo in Madžarsko, ki je bil v nedeljo v Milanu, je prinesel Italijanom tesno zmago s skupno 276.95 točke, za katerimi so gosti zaostali samo za 45 stotink točke (276.50). Zmago so italijanski telovadci odločili šele na drogu. V posamezni oceni sta si delila prvo in drugo mesto Italijan Armelloni in Madžar Toth z enakim številom točk (47).

Veliko skakalno prireditev so imeli nemški smučarji v Oberhofu, kjer se je ponovno izkazal planiški znanec in enkratni svetovni prvak Sepp Bradl, ki je z dvema krasnima skokoma na 65 in 68 m daleč pred ostalimi zasedel prvo mesto. Ostmarka je z njegovo prednostjo in prispevkom Hasslingerja in Mayra zmagala tudi med moštvi. Rudi Gehring, zadnji rekorder iz Planice, ki je bil ranjen in je že okreval, je bil tudi med udeleženci in se je plasiral na častno peto mesto.

V Draždanih je gostovalo **nogometno moštvo dunajskega Rapida** in zmagalo nad močnim Dresdner SC s 5 : 4.

Mednarodna nogometna tekma je bila v nedeljo odigrana med Španijo in Švico v Valenciji. Zmagali so domačini s 3 : 2, in sicer šele v drugi polovici igre, medtem, ko se je prvih 45 minut končalo neodločeno z 1 : 1.

»Šport« (22. in božična številka) objavlja med drugim naslednje vidnejše članke: Gradjanski je v Budimpešti izgubil proti Ferencvarosu. — Nogometna tekma Nemčija-Hrvatska bo 18. januarja. — Jesenski del ligaškega tekmovanja se bliža koncu. — Ni daleč čas, ko bodo hrvatski delavci dobili svoja lastna igrišča . . . — Leto dni italijanskega sporta. — Nižjerazredni klubi dajejo ligašem mladost. — Drsalci se pripravljajo in čakajo na led. — Ali bo Albanec Lushta zasenčil slavo Meazze in Piole (v italijanskem nogometu). — »Kibic« — težak posel. — Itd Vmes je še mnogo raznega drobiža, ki bo zanimal vsakega sportnika. Posamezne številke tega sportnega tednika iz Hrvatske se dobivajo tudi pri nas po Lir 1.50.

SANJE

— Gospod nadzornik, moja žena je pred štirinajstimi dnevi izginila.

— Za božjo voljo, zakaj pa pridete to šele danes povedat?

— Oh, gospod nadzornik, doslej sem pač mislil, da so bile le lepe sanje.

Kulturni pregled

Rabadanova dramatizacija Budakovega „Ognjišča“

Pred meseci sem govoril v ljubljanskem radiju o »Ognjišču« drja. Mila Budaka, prejšnjega prosvetnega ministra in sedanjega pooblaščenega ministra Hrvatske v Berlinu. Strani, ki mi jih je navdahnila mojstrovina hrvatske pripovedne proze, so potlej izšle v stolpcih »Jutra« in v »Meridiana di Roma«, znani tedenski reviji za slovstvo in umetnost, ki jo urejuje Nacionalni svétnik in predsednik Konfederacije umetnikov in profesionistov dr. Cornelio di Marzio.

Moj spis o klasičnem hrvatskem romanu je v moje živo zadoščenje vzbudil pozornost nekaterih velikih italijanskih založnikov, tako da bo tudi italijanskemu občinstvu dana prilika spoznati v prevodu najizvirnejši in najmikavnejši umotvor hrvatskega modernega slovstva, ki je bil spisan leta 1937 v hotelu Monte Stella v Salernu, ko je pisatelj živel kot begunec v Italiji. Ta roman so ob izdu leta 1939 pozdravili kot »psalm vere v osvoboditev in v zmago duha« Preroška definicija poteka iz peresa prof. Vojmila Rabadana, ki je doprinesel več ko vsi drugi, da se je slava tega hrvatskega romanopisca razširila po svetu. In prav ta genialni dramaturg, poznejši ravnatelj opernega in dramskega gledališča v Splitu, je priredil po romanu »Ognjišče« enako imenovano dramo, takisto kot operni libreto in naposled še kinodramo, ki bo nekega dne triumfirala na platnu.

*

Če naj razodenem, kakor bi hotel, visoko vrednost po Rabadanu dramatiziranega »Ognjišča«, je potreben pogled na predhodno delo mladega dramatika, ki se je rodil v Splitu 31. julija 1909, medtem ko je Budak rojen pri Sv. Roku v Liki 30. avgusta 1889. Za hrvatski narod, ki je bil skozi stoletja tolikanj preizkušan, a ki ni nikdar izgubil vere v svojo varno bodočnost lahko te dve letnici simbolizirata dve zadnji junaški generaciji: pokolenje prerokov in mučencev in pokolenje uresničevalcev duhovnih vrednot nove Hrvatske.

Rabadan je že kot dijak klaične gimnazije v Splitu gojil poezijo, glasbo, slikarstvo gledališče. Kot slušatelj zagrebške univerze, kjer je študiral romanistiko in hrvatsko literaturo, je vstopil Rabadan v gledališče ter postal pomočnik režiserjev Alfonza Varlija in Hinka Nučiča. Novo ljudsko gledališče, ki so ga uvedli v Italiji, v Nemčiji in v drugih deželah, je našlo v Rabadanu budnega gojitelja, ki je obogatil domače ljudsko gledališče z izbranimi deli hrvatske in svetovne gledališke literature. Sodelavec »Hrvatske revije« in »Hrvatske prosvjete«, ustanovitelj splitske revije »Dom i svijet«, dramaturg, ki je dal svojemu rodnemu mestu prvo stalno hrvatsko gledališče, prevajalec Pirandella Molièra Cankarja, Finžgarja, avtor zgodovinske slike »Splite-grade« in libreta za oratorij »Svijetlo u tami«, je obogatil hrvatsko gledališče s sedmimi dramatskimi prireditvami, med katerimi so najbolj uspele: *»Zlatarovo zlato«* (po največjem hrvatskem romanopiscu 19. stoletja Avgustu Šenoi), *»Čudnovate zgodbe šegrta Hlapića«* (po nepozabni članici Hrvatske akademije Ivani Brlić-Mažuranićevi) in *»Ognjište«* po romanu drja. M. Budaka.

Vojmilu Rabadanu, ki ga lahko že danes smatramo za preporoditelja hrvatskega gledališča, je uspelo, da je podal na občudovanja vreden način Budakovo »Ognjišče« tako, da je zgostil na osemdesetih straneh drame ne le 830 strani romana, marveč tudi klasične novele tega najtipičnejšega hrvatskega pripovednika: »Opanci dida Vidurine«, »Naš Gospodin nad Likom«, »Vuk Šeponja«, »Grgičine gusle« in druge. Na štirih straneh, ki slede drami in v bio-bibliografskem eseju, v katerem riše Budakovo osebnost v človeškem, literarnem in političnem oziru, je Rabadan prikazal začetke odrske prireditve romana »Ognjišče«. Začel je že leta 1939, ko ga je usoda zanesla kot profesorja v Senj, v liške kraje, kjer je v resničnem življenju srečal deda Vidurino, ki ga vsa Lika imenuje zaradi njegove dobrote in modrosti »apostol«, njegovega demoničnega sina Blažića, ki se v Ameriki ni naučil nič dobrega, dalje vrla brata Lukana in Zokana, odlično Anoro, ki ji ded Vidurina priporoča srce svojega najljubšega vnuka Miciana ter tolike druge, v »Ognjištu« ovekovečene osebe.

Na teh straneh razlaga Rabadan tudi pravilna merila, plod vnetih proučevanj in dobrega izkustva, ki so ga vodila pri delu. Ni hotel dati nekake »Cavallerie rusticane« in ne ponffati v »trikot francoske komedije« Blažićev in Lukanov boj za Anoro, marveč je hotel, kakor dramatizator dobesedno pravi, rešiti »Budakove misli o domačem ognjišču, o zemlji, o svetu, o večnosti« in »izraziti z novimi sredstvi psihologijo Budakovih oseb, ne da bi jih dobesedno kopiral«, zakaj »ni se smel izgubiti duh starih časov, kakor je izražen v obredih in šegah«.

Rabadan je v občudovanja vredni meri uresničil to, kar si je zastavil, v treh dejanjih, pa v prologu in v epilogu svoje drame. V prologu, ki se razvija okrog ognjišča deda Vidurine v začetku zime leta 1908, je orisana postava liškega apostola, ki opozarja nase kot bleščeča in idealna človeška podoba poleg zoprne figure sina Blažića. Vrhunec doseza v apoteozi domačega ognjišča, ki ga ded priporoča vnuku Micianu kot stvar, ki mu bodi poleg Boga najdražja, zakaj ognjišče, žena in otroci so Sveta Trojica na zemlji... To je plemenita teza Budakovega romana in to je tudi teza Rabadanove drame. Vse dejanje romana in drame se močno razpleta okrog domačega ognjišča, ki ga je treba braniti zoper človeško verolomnost, kakor je vtelešena v osebi Blažića, zoper vsako elementarno nesrečo in zoper samo smrt, ki skuša s svojo ledeno sapo pogasiti sveti plamen na Lukanovem ognjišču. Anora, ki je padla kot žrtev temne strasti zapeljivca Blažića, se je darovala za obrambo svetosti domačega ognjišča, kakor je bila žrtvovana zato, da bi ne ugasnil sveti plamen na Lukanovem ognjišču, potem ko je bila izgubila sleherno upanje, da bi se njen ubogi Mician mogel vrniti iz vojne. Da bi zopet vrnil ogenj na ognjišče svojih dragih, je plemeniti Lukan voljan ubiti hudobnega tekmeca Blažića, ki pa ga zadene naravna kazen, ko se zvrne v prepad, kamor je hotel pahniti Anorinega drugega moža: le-ta sedaj hvali Boga da si ni omadeževal rok s krvjo podleža.

Noč je pokrila dramatično srečanje Lukana in Blažića na Velebitu ob koncu zime leta 1928 in tragični konec »Amerikanca«. Nad Velebitom se pojavi zora, iz stolpa cerkve sv. Roka se oglase zvonovi, in skrivnostni popotni starček odgovarja Lukanu, ki ga vpraša, kdo da je: »Sem popotnik, kakor smo vsi na tej bedni zemlji... Mi odhajamo, a za nami ostaja samo sveto ognjišče naših dedov. Vse je ognjišče: ono je prva stvar za Bogom, naša skupna duša, naše nesmrtno življenje, naša starodavna rodbina, naša Hiša, naša Domovina... Zbogom, vrli Lukan, prižgi mirno svoje ognjišče, da ti bodo malčki rastli okrog domačega ognja!... Glej, sinko, nad Velebitom je zora... nov dan... nova sreča...«

Tudi mi smo prepričani, da je bil ded Vidurina tisti, ki je povzdignil svoj apostolski glas in velel Lukanu, da naj brani do zadnje kaplje krvi ognjišče svojih dedov in veruje v Boga, ki bo — to so poslednje besede te drame — »gledal z višine in blagoslavljal stara in vedno mlada, mirna in preizkušena, nerazrušena in nerazrušljiva naša ognjišča...«

Iz Budakovega prav kakor tudi Rabadanovega »Ognjišča«, katero bi hoteli kmalu videti tudi na italijanskih in slovenskih odrih, plapola vera v Boga, ki bo »naklonil« zmago mladim narodom, borečim se za to, da obranijo pred barbarstvom in brutalno sebičnostjo zanikovalcev krščanske civilizacije Sveto trojico na naši zemlji!

Umberto Urbani.

Novi glasovi o knjigi prof. dr. M. Vidmarja

Pred meseci smo zabeležili v naši kulturni kroniki glasove nemškega tiska o knjigi univ. prof drja Milana Vidmarja »Das Ende des Goldzeitalters«. Med tem so tudi nadaljnji listi poročali o spisu, ki je — kakor znano — razširjena in iz-

Opozarjamo naše čitatelje, da izide
novoletna številka „Jutra“ dne 31. decembra zvečer.
Prosimo cenjene inserente, da to upoštevajo; oglasi se sprejemajo
do ½ 2. ure istega dne!

Kronika

• **Novi grobovi.** Dne 25. t. m. je preminul obče poznani Robničan Franc Lovšin iz Goriče vasi v starosti 81 let. Bil je po poklicu kovaški mojster. Vzgojil je številno družino; štiri sinove ima v Ameriki, dva pri orožništvu, dočim je sin Anton prevzel posestvo. Širom kočevskega okraja in tudi drugod je bil poznan kot pravi šaljivec in ljudski pesnik. V družbi je pogosto govoril v samih verzih. Poljedelsko orodje, ki ga je izdeloval, je slovelo daleč na okrog. — V visoki starosti 96 let je po dolgem trpljenju zapustila svojce vdova univ. prof. in dvornega svetnika ga. Lavra Krekova roj. Schilcher. Ob številni udeležbi so nepozabno pokojnico včeraj pokopali v rodbinski grobnici na pokopališču pri Sv. Križu. Maša zadušnica se bo brala v sredo ob 8. v župni cerkvi v Trnovem. — Dotrpela je vdova po vlakovodji državnih železnic ga. Amalija Mavčeva. Pogreb drage rajnke bo v torek ob pol 15. iz kapelice sv. Jožefa na žalah na pokopališče k Sv. Križu. Maša zadušnica se bo darovala v soboto ob 7. v cerkvi sv. Petra. Pokojnim blag spomin, žalujočim svojcem pa naše iskreno sožalje!

• **Nagrade za družine, ki imajo največ moških v vojni.** Objavljen je razpis natečaja, v katerem bo razdeljenih 5 nagrad onim številnim družinam, ki imajo največ sinov v vojski. Prva nagrada znaša 20.000, druga 15.000, tretja 10.000, četrta 8000, peta pa 5000 lir. Poleg sinov pridejo v poštev tudi očetje in pa ostali moški sorodniki, ki so člani rodbine, prav tako tudi padli na fronti. Za podelitev nagrad bo komisija jemala v ozir predvsem število rodbinskih članov ki so padli ali so bili odlikovani v sedanji vojni, število članov, ki so se udeležili akcij v sedanji vojni in število živih otrok Prvi dve družini v seznamu, ki ga bo sestavila komisija za vsako pokrajino, bosta avtomatično prejeli nagradi po 2000 lir, prva izmed njiju pa še zavarovalno polico za 500 lir, s tem pa bosta tudi izpadli iz natečaja.

• **Dva milijona lir za socialno skrbstvo.** Guverner Banke Italije je po naročilu upravnega sveta izročil Duceju znesek dva milijona lir v socialne namene. Duce je velikodušni dar razdelil tako, da prejmeta po 500.000 lir bolnici v Aosti in Napulju, milijon lir pa se porazdeli na razne šole za prehrano siromašnih članov GIL-a.

• **Uspešna borba proti malariji v Pontinski pokrajini.** Sistematično osuševanje Pontinskih močvirij je doseglo doslej že prav lepe uspehe, ki so nazorno vidni zlasti na področju upadanja malarije. Na vsem območju močvirij, na katerem živi okrog 30 tisoč ljudi, je bil v prvem četrtletju letošnjega leta zabeležen en sam primer recidivne malarije, v drugem 47, v tretjem 188 in 1 primer primarne, v četrtem 40 recidivne in 2 primerne. V vsem letu je bilo torej 276 recidivnih in 3 primarna obolenja. Upadanje te nevarne epidemije nam najbolj živo prikaže dejstvo, da je bilo v pontinskem okolišu še leta 1932. zabeleženih 3435 primerov primarne malarije.

• **Najnovejša številka italijanske revije »Documenti di vita italiana«,** ki izhaja v italijanskem in nemškem jeziku v Rimu, je v celoti posvečena organizaciji Liktorske mladine. Bogata zbirka fotografskih posnetkov prikazuje življenje fašistične mladine na vseh področjih vzgoje in dela: na zborovanju, v delavnici in hangarju, kjer se uvaja v spoznavanje brezmotornega letalstva, v čitalnici in na polju, dekleta v kuhinji pa za šivalnim in pisalnim strojem na letovišču in v zdravilišču, v športu in pri vojaški vežbi, pri umetniškem in pri ročnem delu.

• **Ameriški poslanik v Sofiji je zapustil Bolgarijo.** Te dni je odpotoval iz Sofije poslanik Zedinjenih držav Earle s celokupnim osebjem poslaništva. Začasno se bo nastanil v Carigradu.

• **Dan brez kajenja.** Po zgledu cele vrste madžarskih mest so zdaj tudi v Subotici sklenili vpeljati dan brez kajenja. Prihranek na cigaretah bo znesel 100.000 komadov in ga bodo poslali madžarskim vojakom, bojujočim se na vzhodni fronti.

• **Dvojen obrok kruha za praznike na Grškem.** Zasedbena oblastva so odredila, da se prebivalstvu razdele za čas božičnih praznikov dvojni obroki kruha. Tudi nekatera druga živila so bila razdeljena med najpotrebnejše.

META GORILNE TABLETE
(praktičen nadomestek za gorilni špirit) — dobite zopet v drogeriji
KANC, LJUBLJANA, ŽIDOVSKA ULICA 1

• **Za večjo proizvodnjo sladkorne pese.** Ministrstvo za kmetijstvo je nedavno objavilo podrobna navodila o izboljšanju proizvodnje onih pridelkov, ki služijo prehrani in dajejo surovine industriji. Med spomladanskimi posevki je posvečena posebna pozornost saditvi sladkorne repe, ki spada med najvažnejše avtarktične sadeže. Sladkorna repa ne daje samo tako dragocenega živila, kakor je sladkor, temveč služi tudi za proizvodnjo odličnega goriva, ki se s pridom uporablja zlasti za pogon letalskih motorjev. Doslej je sladkorna repa razveseljivo razširjena v severni Italiji, ministrstvo pa si je nadelo nalogo, da ustvarjanjo ugodne pogoje tudi v srednjih in južnih pokrajinah.

• **Elektrika ubila otroka v materinem naročju.** V hiši nekega kmeta v napuljski okolici se je pripetila nenavadna nesreča Mati se je igrala s komaj dve leti staro hčerko Gaetano, ki se je razposajeno prevračala po njenem naročju. Med igro pa se je dete zadelo ob nezavarovano električno stikalo na zidu, da ga je strahotno stresel električni tok. Mati je brž poklicala na pomoč, da so otroka prepeljali v bolnico vendar je mala Gaetana po kratkem trpljenju podlegla.

• **Lastnike vrtov opozarjamo na »Gospodinjski koledar«.** V Gospodinjskem koledarju imate za vsak mesec posebej navedeno, kaj je treba delati v dotičnem mesecu na vrtu. Naroča se v knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani, Šelenburgova ulica 3. Cena L. 20. (—)

• **Štokov »Vedež« je izšel.** Vedež, znani žepni koledar, je izšel za leto 1942-XX-XXI. To je že trideset letnik tega po tanjkem štoki ustanovljenega koledarja. Poleg običajne koledarske vsebine prinaša obilno gospodarskih nasvetov, poštne pristojbine, sejme, kratek kažipot po Trstu, določbe o kolkovanju ter bogate zbirke najrazličnejših razpredelnic, ki bodo vsakogar zanimale, ker so velike praktične vrednosti za trgovca, za poljedelca, posebej za lesnega trgovca, za onega, ki hoče pomoči pri nezgodah, ali pa se kratko poučiti o marsikateri zdravstveni resnici. Poleg tega prinaša »Vedež« tudi humoreske, obilico smešnic in ugank, razpredelnico, beleženje dohodkov in izdatkov ter mnogo belih listov. »Vedež«, ki stane 5 lir in je kaj lično vezan, se naroča pri založništvu knjigarne Štoka, Trst, via Milano 37.

• **Januarska številka »Malega gospodarja«,** glasila zveze društev »Mali gospodar«, je izšla za božične praznike z bogato vsebino. V uvodniku opisuje urednik g. Dragotin Kosem neprilike, ki se je moralo uredništvo z njimi boriti pri izdajanju svojega glasila. Slede članki Jožeta Ahčana »Za vsakega nekaj«, Dragotina Kosma »Živali stradajo«, Draga Grabnarja »Pomen malega gospodarstva na deželi«, dr. Janka Korena »Kaj pozimi lahko storim za zdravje malih živali«, Franceta Skoblja »Zimska prehrana kuncev«, Jožeta Ahčana »Kako je z zimsko nesnostjo kokoši«, Draga Grabnarja »Kako ravnamo z golobi pozimi«, Lenarta Martinuča »O brejih kozah«, A. F. »Kako čebele najbolje prezimijo«, Dragotina Kosma »Gnoj iz odpadkov malih živali« in Dragice Kosmove »Še o kuncu v loncu«. Na ovitku so natisnjene društvene vesti in kratke zanimivosti. »Malega gospodarja« priporočamo vsem rejcem malih živali.

• **Lepo zabavno in koristno novoletno darilo** so letošnje **Vodnikove knjige** (Pratika 1942 in Jarčeva povest »Jalov dom«) Nobena slovenska hiša ne sme ostati brez njih!

Srečno, zdravo in uspešno novo leto želi vsem svojim ustanovnikom, sotrudnikom, poverjenikom in članom.
Vodnikova družba.

IZ LJUBLJANE

u— **Zima se uveljavlja.** Po lepih in dokaj toplih božičnih praznikih se je začel ponujati sneg in je barometer navdajal marsikoga z upanjem, da bo zemlja kmalu pobeljena. Vreme pa se je nepričakovano zasukalo. Zapihala je burja, razpodila megle in oblake in s tem povzročila, da je začel mraz vedno bolj občutneje pritiskati. Čez dan sicer sonce ozračje nekoliko segreje, da se giblje toplota okoli ničle, proti večeru, ponoči in zlasti še zjutraj pa živo srebro pade globoko pod ničlo. Včeraj zjutraj so toplomeri v mestu kazali 9 do 12 stopinj pod ničlo, pač po tem, ali so bolj ali manj v zavetni legi. Na prostem pa je bil mraz še hujši. Kljub temu imajo ljudje po večini rajši mrzlo, suho in zdravo vreme, kakor pa za nekaj stopinj toplejše nezdravo mokro.

u— **Razstava Debenjak, Jakac, Mihelič** je podaljšana do 2. januarja. Vzbuja izredno razveseljivo zanimanje in splošno priznanje občinstva. Kdor je še ni videl, ima priliko, da jo obišče vsaj zadnje dni. Razstava je odprta v Jakopičevem paviljonu vsak dan od 9. dalje.

u— **Na Silvestrovo in na Novo leto v »Veseli teater«!** V sredo zvečer steče v »Veselem teatru« zopet popolnoma nov spored štev. 13. Za dobro voljo bo skrbel celotni ansambel, ki bo nastopil v raznih burkah, ilustriranih dovtipih, z akrobatiko, kupleti itd. Kot gost sodeluje v našem 13. programu tudi bivši prvi igralec beograjske in zagrebške drame g. Ljubiša Jovanović. Godba Adamičev jazz. Na Silvestrovo se prične predstave ob 18.30, na Novega leta dan so tri predstave: ob 14.30, 16.30 in 18.30. Preskrbite si vstopnice zanesljivo že v predprodaji. Blagajna posluje v sredo od 10. do pol 13 in od 16. dalje, na Novo leto pa od 10. ure dopoldne neprekinjeno do večera.

u— **Nekaj cestnih del.** Mraz je prekinil stavbna dela, vendar ne popolnoma. V polnem obsegu so se nadaljevala urejevalna dela na podaljšku Šubičeve ulice. Široko cestišče nove pomembne prometne žile v mestnem središču je zdaj v glavnem tlakovano. Po dolgotrajnem zasipavanju in utrjevanju — ozemlje je bilo mehko in se je sproti udiralo — je nova ulica dobila svojo dokončno obliko. Ob novem nunskem zidu je bil urejen začasni hodnik za pešce. Čim bo vreme dopuščalo, bo cestišče asfaltirano, prav tako pločniki. — Dela za razširjenje Grudnovega nabrežja na oglu šentjakobskega mosta povoljno napredujejo. Staro pritlično stavbo, ki je nabrežju pri mostu skoraj povsem zapirala prehod, naglo podirajo. Razširjenje Grudnovega nabrežja je za Prule in za ves ta del Ljubljane znatnega pomena, ker bo po razširjenju mogoče usmeriti velik del vozovnega prometa čez Prule na Dolenjsko cesto namesto po ozki neurejeni Florijanski ulici in Karlovški cesti.

u— **Izgubljeno.** V četrtek 18. t. m. popoldne je bila izgubljena poslovna knjižica in mesečna vožna karta cestne železnice, na kateri je tudi naslov. Najditelj je naprošen, da odda oboje v uredništvu »Jutra«.

u— **V spomin svojega pokojnega nečaka Daliborja Baloha** je daroval g. ing. Ciril Dimnik najrevnejšim pokojnikovim sošolcem 500 lir, za kar se mu ti najlepše zahvaljujejo.

u— **Razvoj Podmiličakove ulice.** Podmiličakova ulica za Bežigradom spada med tiste ulice našega mesta, ki so se v zadnjih letih najbolj razvile. Ob ulici so zrasle mnoge nove manjše stanovanjske hiše in vile, da sega ulica zdaj skoraj že do pomožne železniške proge, ki seka Vodovodno cesto ob železničarski koloniji. Ulica je primerno široka in ima kar dobro cestišče, neurejeni so večidel hodniki za pešce. Ker je zemlja na tem delu Ljubljane suha in zdrava, ni dvoma, da bo Podmiličakova ulica v doglednem času podaljšana do stare železniške proge.

Iz Goriške pokrajine

Emma Gramatica bo gostovala v Verdijevem gledališču. Dne 7. januarja bo gledališka družina sloveče igralke Emme Gramatice gostovala v Verdijevem gledališču z uprizoritvijo Lellijeve komedije »Francesce«. Poleg Emme Gramatice nastopijo tudi znani igralci Nino Pavese, Giorgio Piamonti in Franca Dominici.

Dve nesreči. V goriško bolnico so iz tolminske okolice pripeljali 60letnega kmečkega posestnika Tomaža Lebana. Na balkonu domače hiše je sušil koruzo, pa je med delom izgubil ravnotežje in padel v globočino kakšnih 4 metrov, da si je zlomil desno nogo. Prav tako je moral v bolnico 66-letni Leopold Macut iz Gozda pri Pevmi ki je padel in si zlomil rebro.

Iz Tržaške pokrajine

Razširitev delovnega področja našega pokrajinskega zdravnika. Z odlokom ministrstva notranjih zadev je bila pokrajinskemu zdravniku dr. Valentinu Graziadei poverjena naloga, da poleg svojega dosedanjega posla prevzame tudi vodstvo organizacije in kontrole zdravstvenega skrbstva v Videmski, Goriški, Reški, Puljski in Ljubljanski pokrajini.

Smrtna nesreča strojevodje. V soboto zjutraj je na červinjanskem kolodvoru 40-letni strojevodja Avguštin Žigon iz Trsta po nesreči padel iz hiteče električne lokomotive. Pri padcu je dobil zelo hude poškodbe. Tovariši so mu takoj nudili prvo pomoč in ga prenesli v najbližjo hišo, a še preden so priklicali zdravnika, je Žigon podlegel.

Igralska družina Emme Gramatice gostuje v Trstu. Drevi se bo v Verdijevem gledališču začela vrsta gostovanj igralske družine, ki jo vodi sloveča umetnica Emma Gramatica. Prvi večer je na sporedu Lellijeva komedija v treh dejanjih »Francesca«, v kateri bo Gramatica kreirala naslovno vlogo.

Nenadna smrt. V soboto pred božičnimi prazniki so na polju zraven domače hiše na via Costalunga našli mrtvega Radovana Strublja. Trupio so prepeljali v mrtvašnico, kjer so zdravniki izvršili obdukcijo.

Umrli so v Trstu 88 letna Frančiška Račič, vdova Smokvina, 75 letna Josipina Godina, 82 letna Antonija Petelin, vdova Schrott in 34 letna Angela Štokovič, poročena Grizon. — Na okrožju so pari delavec Vittorio Canziani in šivilja Marija Vuga, student Silvij Franzini in zasebnica Jordana Lapajne ter ladijski natakar Angel Skrča in zasebnica Italija Razman.

Iz Trebnjega

t— **Obdarovanje mater in otrok.** Na predvečer božičnega dne je [illegible] Stranka obdarovala večje število najpotrebnejših mater in otrok. Obdarovanje se je vršilo v vojašnici. Dvorana je bila slovesno okrašena z državnimi trobojnicami ter slikami Kralja in Cesarja in Duceja, napolnile pa so jo siromašne matere s svojimi otroki. Na prireditvi je vladala topla domačnost ter so obdarovane matere in otroci s prisrčno hvaležnostjo vzklikali Duceju, ki se je s svojimi darovi spomnil tudi najsiromašnejših v našem okraju. Vsej prireditvi so prisostvovali predstavniki tukajšnjih civilnih in vojaških oblastev ter predstavniki Stranke. Istočasno s tem obdarovanjem je priredila božičnico tudi občina Trebnje, ki je s prispevki občanov in drugih dobrotnikov obdarovala najsiromašnejše občane ter šolsko mladino šole v Trebnjem in Dolenji Nemški vasi. Za božičnico občine so med drugimi prispevali še sledeči: Grosek-Senica 1000 lir, Bašter Ludvik, lesni trgovec Kočevje-Trebnje 400 lir, tvrdka Lončar Franc, Borovnica 300 lir, Pavlin Adolf, trebanjski župan 200 lir, Gusti Slavinec, trgovec 200 lir, Schifano Angelo, brigadir 100 lir, Terseglav Alfonz, odvetnik 100 lir, Ravnikar Jelko, notar 100 lir, Erjavec Srečko, poštni uradnik 50 lir, Marcon Ivan, trgovec 75 lir, Ruprecht Uroš, lekarnar 60 lir in mnogi drugi z manjšimi zneski, ki jim vsem izreka občina svojo prisrčno zahvalo. Še posebno zahvalo pa zreka občina Trebnje brigadirju g. Schifanu Angelu, ki je s svojim darom 100 lir dal pobudo tudi drugim, da so se radodarno odzvali in tako omogočili lepo prireditev.

Iz Dolenjskih Toplic

Božični prazniki so bili kljub resnemu času zelo živahni. Lepo sončno, čeprav mrzlo vreme je privabilo več izletnikov, ki so preživeli božične praznike v lepi dolenjski zimski naravi ter se poslužili zabavnega sporta in izkoristili tudi kopanje v termalni vodi.

V noči od svetega dne na Štefanovo je nekoliko deževalo, nakar je vlažna zemlja pomrznila in nastala je huda poledica. Hoja po ledenogladki cesti je bila kaj nevarna in marsikdo je padel. Tudi vpreženim konjem je zelo drselo in je bilo treba zelo previdne vožnje. Otroci pa so prišli na svoj račun. Ker zaradi prevelike in deroče vode potok Sušica še ni premrznil, je razigrana deca izkoristila poledico na cesti za drsanje in smučanje.

Star kmečki običaj je, da na Štefanovo zajaše kmet konja ali ga vpreže v voz, s katerim pohiti v prosto naravo ali na obisk sorodnikov. Ta običaj je več ali manj še dandanes v navadi; proti večeru pa se napolnijo gostilne.

Iz Spodnje Štajerske

Nova ureditev plač in mezd na Spodnjem Štajerskem. Šef civilne uprave je izdal naredbo, po kateri se plače in mezde v zasebnih podjetjih na Spodnjem Štajerskem izenačijo s plačami in mezdami, kakršne veljajo na ostalem Štajerskem. Naredba je stopila 1. decembra v veljavo.

Nesreče v Mariboru. Na Studencu je delavec tekstilne tovarne Jakob Jerovšek tako nesrečno padel s kolesa, da si je nevarno ranil pogačico na desnem kolenu. Neki avtomobilist je na Ptujski cesti podrl 78 letnega železniškega upokojenca Franca Kernešo, ki se je pri padcu zlomil desno nogo. Na Kotovskem trgu je kap zadela 59 letnega upokojenca Leopolda Ozima. Z vozom Rdečega križa so ga prepeljali domov.

Dva vloma v izložbeno okno. Neznani storilci so vlomili v izložbeno okno konfekcijske tvrdke Franc Mastek na Trgu Adolfa Hitlerja v Mariboru in odnesli moški plašč, moško obleko in zimsko jopo v vrednosti 300 nemških mark. Nekaj dni pozneje je bilo vnovič vlomljeno v isto izložbo in tedaj je izginilo za 555 mark ženske obleke.

Smrtna nesreča na cesti. Na državni cesti pri neki vasi je težak tovorni avto povozil 60 letno Marijo Krabothovo, doma iz Gradca. Orožniki so uvedli poizvedbe in so dognali, da je nesrečna ženska v nagli hoji prečkala cesto in se naravnost zaletela pod avto Ker zatorej vozača ne zadene krivda, je bil takoj izpuščen.

Za Zimsko pomoč. Hitlerjeva mladež in Zveza nemških deklic sta priredili pred božičem cestno zbirko in sta nabrali na vsem Spodnjem Štajerskem 213.000 mark.

Pred graškim deželnim sodiščem se je moral zagovarjati 25 letni Matija Kocjan iz brežiškega okraja. Ljubimkoval je s kmečko hčerko Marijo Ilarjevo. Dne 14. aprila letos je spremil dekle proti njenemu domu. Dekle je spotoma spregovorilo z nekaterimi znanimi fanti. Kocjan je takoj vzplamtel v ljubosumnosti. Po kratkem prepiru je odhitel domov, vzel samokres in se vrnil k Ilarjevim. Spet je nastal prepir in Kocjan je sprožil. Marija se je zgrudila, zadeta v prsi. Kocjan je pomeril tudi proti njeni sestri, ki je priskočila na pomoč. Zadel jo je v prsi in pri tem hitje. Obe sestri sta nekaj časa medleli med življenjem in smrtjo, slednjič sta pa le lahko spet zapustili brežiško bolnišnico. Kocjan se bo pa petnajst let pokoril v ječi.

Z Gorenjskega

V Kranju so uredili uradno poslopje. Stare mize so bile zamenjane, stene so sveže pobeljene. Tako, pravi kranjski list, se opazi že pri vstopu v poslopje uradnega sodišča, da tudi tukaj že učinkuje novi duh. — Policijsko moštvo je priredilo božičnico za revne otroke. Tudi policijski uradniki so prejeli darila. Nadporočnik Bruder je v kratkem nagovoru opozoril na dolžnost, ki jo nalaga sedanji čas vsakemu in ki jo je treba izpolniti za nemški narod. Prisotne so nato razveseljevale koroške pesmi in saljiva predavanja.

Smučarska oprema za nemško vojsko. Po radiu je bilo objavljeno iz Berlina, da nemška vojska na severu in na vzhodu nujno potrebuje smuči z opremo in smučarske čevlje. Za prvovrstne smuči plača država 30 mark odškodnine, za drugovrstne 20, za tretjevrstne (brez palic) pa 15 mark. Kdor odda smučarske čevlje, dobi nakaznico za takojšnji nakup navadnih čevljev, poleg tega pa potrdilo, s katerim bo ob nastopu mirovne dobe imel predpravico pri zopetni nabavi smučarskih čevljev. Vse smučarske tekme so preložene in tudi smučarski izleti niso dovoljeni.

Od pretekle sobote dalje je v vsej Nemčiji v teku velika zbirka volnenih stvari, pletenin in kožuhovine za nemško vojsko na vzhodni fronti. Dnevniki prinašajo številna podrobna navodila in tudi že objavljajo prva poročila o uspešnem napredovanju zbirke. Pravijo, da posamezne skupine v nekaterih pokrajinah niso čakale na poziv, marveč so že prej pripravile primerne zbirke. Nekateri so odnesli celotno smučarsko opravo. Predali omar se prazni. Kar se da doma popraviti, popravijo ženske same, urejene pa so tudi posebne šivalnice v vseh večjih krajih. Državna ženska voditeljica gospa Scholtz-Klinkova je pozvala s posebnim oglasom vse nemške žene, naj se prglasijo pri svojih krajevnih skupinah k pomožnemu delu.

Iz Hrvatske

Poglavnikove čestitke vojakom za božič. V posebni poslanici je Poglavnik kot vrhovni poveljnik vojske čestital vojakom, ustaški milici in orožništvu srečen božič.

Mirni prazniki v Zagrebu. Prvi božič v nezavisni državi Hrvatski je po pisanju hrvatskih listov potekel mirno. Razpoloženje je bilo povsod dobro, oskrba z živili je proti pričakovanju dobro uspela. Božične izdaje časopisov, ki so izšle v velikanskih nakladah, so bile kmalu razprodane. V vsej deželi se med prazniki ni zgodilo nič posebnega.

General Ambrosio na obisku v Karlovcu. Za božične praznike je prispel v Karlovac poveljnik 2. armade general Ambrosio. Za časa svojega bivanja v mestu je imel daljši razgovor s tamošnjim velikim županom.

Zahvala maršala Göringa. Na sožalno brzojavko polkovnika Krena, poveljnika hrvatskega letalstva, o priliki junaške smrti generala Udeta in polkovnika Möldersa, se je te dni zahvalil maršal Herman Göring.

Mraz tudi na Hrvatskem. Po pomladnem vremenu v božičnih praznikih je tudi na Hrvatskem pritisnila zima. V soboto zjutraj je živo srebro zdrknilo na 7 stopinj pod ničlo.

Za upravitelja premoženja bivšega kraljevega namestnika dr. Stankovića, ki se mudi v inozemstvu, je po odločbi državne komisije imenovana njegova soproga ga. Dara Stankovićeva.

Prijetne praznike želi tovarišem in znancem učiteljica Rijavčeva iz Sanskega Mostu.

---

popolnjena nemška izdaja slovenskega dela z naslovom »Med Evropo in Ameriko«. Naj navedemo nekatere nadaljnje odmeve knjige uglednega slovenskega znanstvenika.

Revija »Deutsche Rundschau« je pisala v novembrskem zvezku: »Med Evropo in Ameriko« (naslov je citiran v slovenščini. Op. ur.) se imenuje knjiga, ki je izšla leta 1937 v slovenskem jeziku in povzročila nenavadne odmeve. Skoraj nihče v Nemčiji ni dela čital, vendar so mnogi vedeli za njegov obstoj in za pomembne perspektive, ki jih je odprlo. Najznačilnejše pri teh glasovih je bilo to, naj bi profesor fizike in slavni šahovski moster spisal narodnogospodarsko knjigo. Sedaj imamo obsežno delo tudi v razširjeni nemški izdaji: »Milan Vidmar, Das Ende des Goldzeitalters, Die Menschcit im Umbruch. (Braunschweig. Friedrich Vieweg & Sohn)«. Vidmar, ordinarij na univerzi v Ljubljani, je bil dvakrat v Ameriki Mogočna napetost med kapitalistično gospodarsko formo Zedinjenih držav ameriških in oklevajoče se uveljavljajočo preureditvijo gospodarskih razmer v Evropi je postala tisti stvarjalni element, ki mu je Vidmarjeva knjiga dolžna hvalo za svoj nastanek. Fizik ne more in ne mara zatajiti svojega rodu. Izhodišče mu je razvoj fizike v zadnjih desetletjih in le-ta mu služi za pojasnjevanje gospodarskega razvoja. Obe poti, v katerih vidi vzporednici, sta mu simbola celotne menjave, ki se je začela v modernem mišljenju. Vidmarjeva knjiga je po svoji osebni dikciji, po množici zbranega gradiva in kar izredni asociacijski sili pomemben dokument našega časa. V jedru gre mani za oris »dobe zlata« in nje konca, in bolj za izborno izdelano vizijo neštetih medsebojno se prepletajočih napetosti v svetu, napetosti, ki so značilnost našega desetletja.

»General-Anzeiger« v Bonnu je pisal 21. oktobra: Pisec, ki je prežet z globoko vero v osvoboditev človeštva iz spon stoletnih predsodkov in suženjske podložnosti diktaturi mednarodnih visokih finančnih krogov, razčlenja v tem mikavno opisanem delu bistvo človeškega reda in vzroke tragičnega propada, ki so mu izročeni mnogi napačno vođeni narodi v evrazijsko-severoameriškem prostoru. S kritičnim pogledom izkušenega prirodoslovca prihaja v svojih opazovanjih in prepričljivo močnih primerjalnih podobah k marsikateremu novemu, kar osupljivemu izsledku. Vidmarjeva knjiga je osebna izpoved moža, ki je prežet s hrepenenjem po resnici in visokih idealih, za tisto novo, srečnejšo dobo človeštva, ko naj se človeštvo v svojem neugnanem boju med razumom in njegovim najhujšim sovražnikom, slepim naključjem, zave moči svoje skupnosti.

V »Chemnitzer Tageszeitung« je izšla 4. novembra tale ocena: »Človeštvo na prelomu« se glasi spodnji naslov te knjige, ki je po prvi izdaji v slovenskem materinem jeziku svojega pisca izšla sedaj v piščevi predelani nemški izdaji. Ta podnaslov kaže temelje in smernice snovne in idejne vsebine Vidmarjeve knjige. Kritičen razum in čuteče srce sta bila botra delu velikega misleca in prirodoslovca, ki je svetovno znan tudi kot šahovski mojster. V spisu se kaže pot iz spoznanja preteklosti k naravnemu, od naključja osvobojenemu redu človeškega občestva. V premagovanju »dobe zlata«, ki se je v Nemčiji in v Italiji že začelo, vidi Milan Vidmar pogoj za nastop novega časa. So tu misli in spoznave, ki bodo s svojo prepričevalno logiko pritegnile kar največjo bralčevo pozornost, tem bolj, ker so brez sleherne abstraktne dogmatike razložene splošno razumljivo

V »Lübecker Volksbote«, je izšla že 25 septembra ocena iz peresa Heya Heysna, ki pravi, da v tej knjigi podaja »v Ljubljani bivajoči Slovenec duhovita opazovanja o političnem in gospodarskem razvoju zadnjih desetletij. V premagovanju »dobe zlata« vidi simbol za začetek novega časa. V velekapitalizmu pogreša usmerjenost v občestveno skupnost... Milan Vidmar ne nudi sistematične narodno-gospodarske teorije, marveč presoja z zdravim človeškim razumom kot oster opazovalec, ki pa daje besedo tudi čustvu in instinktu... »Človeštvo na prelomu« se glasi spodnji naslov njegove knjige: z njim označuje bistvo naše sedanjosti.«

V »Danziger Neuste Nachrichten« se je oglasil k tej Vidmarjevi knjigi dr. ing. Hugo Carl, ki sodi, da je pisec segel k samimi koreninam današnjega dogajanja in jih je pravilno prikazal v zvezi s prelomom v znanstveni sliki sveta. Vseskozi mikavno vodi čitatelja k postavljenemu smotru: Naključje in človeški razum sta od nekdaj v najhujšem boju; zmaga nad naključjem jamči za trajen red — zmaga, ki jo je treba izbojevati na vseh področjih človeškega obstoja. V tem duhu prinašajo začetki nove evropske ureditve že svoje prve sadove.

V »Blätter für Bücherfreunde« (št. 5) čitamo zgoščeno, a točno karakteristiko knjige, ki jo pisec sklepa s stavki: »Knjiga nemalega obsega, ki ne sodi samo v stroko narodnega gospodarja — pisec je profesor univerze v Ljubljani — marveč bo s svojimi poglavji: Amerika, Velika zmeda, Fizika in gospodarstvo, Začetki nove dobe, Nov denar — izpodbudila slehernega mislečega bralca k poglobitvi v probleme.

Poročevalec lista »Bremer Nachrichten« imenuje v številki z dne 30. novembra Vidmarjev spis »nenavadno knjigo, smel poizkus, da v nasprotjih med človeštvom in tehniko stopimo velik korak dalje. Kritični naravoslovec in logičnega mišljenja vajeni šahovski mojster sta se združila, da bi napovedala vojno vseobvladajočemu slepemu naključju. Nedotaknjen ne ostaja noben izmed mnogih problemov naše vsakdanjosti, pa naj gre za gospodarstvo, politiko, naravo, verstvo, znanost. Kakor koli že mislimo glede končnih sklepov, ki so strnjeni v zadnje poglavje »Sreča«: vsak bralec, pa naj pripada temu ali onemu sloju, bo z obsežnim in miselno bogatim delom obogatil svoje znanje in dobil množico izpodbud, ki bo zanje piscu hvaležen.«

»V »Zeitschrift für Leihbücherei« (št 17), je spregovoril o Vidmarjevi knjigi dr. Haenicke in izrekel tole sodbo: »Bogato množico bistrih misli, smelih slik, pojasnjevalnih pogledov in v globino vrtajočih upogledov smo uvodoma samo naznačili. Velike gospodarske misli naših dni bodo s to knjigo postale osrečujoče umljive širokemu krogu čitateljev vseh slojev.« Zaradi tega ocenjevalec knjigo samo priporoča.

ZAPISKI

Aškerčev »Mejnik« v italijanskem prevodu. »Meridiano di Roma« je priobčil v številki z dne 28. decembra pod zaglavjem »Lirica slovena« prof Umberta Urbanija prevod Aškerčeve balade »Mejnik« (La pietra divisoria).

Dostojevskega roman »Igralec« je dramatiziral v komedijo Ugo Sandor. Njegovo dramatizacijo je vprizorila z uspehom Compagnia del Teatro Eliseo pod vodstvom Pietra Scharoffa. V drugem decembrskem zvezku turinskega štirinajstdnevnika »Il Dramma« je izšel celoten tekst Sandorjeve odrske predelave Dostojevskega romana.

Mario Gostaldi. V zbirki »Quaderni di poesia« je izšlo 744 strani obsegajoče delo Maria Gostaldija »Documentario letterario«.

Problemi politične vzgoje. Mimmo Sterpa je pisec pravkar izišlega obsežnega spisa »Educazione politica«.

Spis o literarni kritiki. Paolo Apostoliti je izdal pri Paraviji v Turinu spis »Il Novecento nella critica letteraria contemporanea«.

53. seznam kočevskih optantov

53. seznam kočevskih optantov (Služb. list, 20. dec.) vsebuje naslednjih 223 oseb (v oklepajih starost in rojstni kraj):

OBČINA KOČEVJE - OKOLICA

Mlaka: Schleimer Franc (57), Jožefa roj. Fink (61); Fink Jožef (88, Novi log), Kristina (54); Greisch Marija (63); Kump por. Waidau Marija (45); Hutter por. Tramposch Jožefa (68, Sela); Verderber Janez (26), Karla roj. Levstik (31); Lobisser Albert (37), Marija roj. Michitsch (63); Ernest (28); Hausser por. Knöspler Ana (22, Studeno); Verderber Alojzij (46), Angela roj. Omahna (35), Kresse por. Verderber Jožefa (60), Zofija (20), Franc (41), Alojzij (31); Hönigmann por. König Magdalena (64); Köstner Franc (48, Sela), Magdalena roj. Greisch (49), Janez (17), Karel (15); Sobetz Adolf (41, Kočevje), Marija roj. Verderber (33), Adolf (10), Elfrida (6); Sobetz Franc (32), Štefanija roj. Kraker (26), Irma (6 mes.), Jožefa roj. Eppich (73); König Jožef (24), Ana roj. Fajdiga (21), Edvard (4); König Alojzij (31), Pavla roj. Greisch (28), Marija (9), Magdalena (6), Pavla (3), Siegmund Ferdinand (46, Srednja vas), Elfrida roj Kresse (37), Ilza (17), Oto (15), Herman (10), Erna (16); Lobisser Jožef (26); Kraschowetz Andrej (49, Bloke), Elizabeta roj. Schleimer (47), Marija (8); Poje Jožef (43, Gorenja vas), Terezija roj. Hönigmann (43); Schleimer Franc (61); Morre Adolf (64, Karlshütten); Greisch Franc (41), Leopoldina roj. Tschinkel (35), Rihard 12, Marija (7); Perz Alojzij (39), Angela roj. Janko (33), Franc (6), Marija (5), Elizabeta (8 mes.); Kraschowetz Franc (21).

Ribnica: Hutter Friderik (47, Kočevje), Marija roj. Mlaker (41), Friderik (14), Valburga (13), Oskar (6).

Slovenska vas: Jaklitsch Jožef (29, Ložine), Tomitz Alojzij (70, Sela), Pavla roj. Schleimer (55); Handler Alojzij (28); Siegmund Jožef (19), Jožefa (23), Sigfrid (21); Handler Jurij (71), Helena roj. Krauland (62); Tschinkel Franc (66), Magdalena roj. Sturm (65), Pavla (33) Ferdinand (24); Handler Jožef (65), Jožef (33), Helena roj. Schleimer (36), Erika (1); Erker por. Tschinkel Ana (55); Miklitsch Janez (73, Podpreska); Helena roj. Miklitsch (74); Krauland Alojzij (37), Terezija roj. Melz (34), Edeltraud (4), Erih (1); Jaklitsch Alojzij (67, Koblarji); Michelitsch Anton (43, Jelenja vas), Pavla roj. Fink (41), Ervin (14), Ludovik (14), Ernestina (9); Sbaschnig por. Krauland Marija (66); Erker Matija (51), Marija roj. Jaklitsch (44), Janez (18), Albert (16), Marija (13), Erna (10), Helena (8), Pavla (5); Erker Franc (42), Zofija roj. Handler (34), Frida (14), Albert (12), Jožef (11), Bogomir (8), Lena roj. Tscherne (71); Tschinkel Jožef (29), Elizabeta roj. Erker (28); Riegler Friderik (34, Mahovnik), Zofija roj. Stiene (30), Olga (11), Friderik (4); Handler Albert (31, Koblarji), Antonija roj. Krobath (45), Erik (5), Alma (3); Erker Jožef (42), Elizabeta roj. Jaklitsch (42), Jožef (18), Sigfrid (15), Herta (9); Bauer Alojzij (43 Stari breg), Jožefa roj. Widmer (40), Edvard (17), Alfred (13), Hildegard (8); Knaus Franc (75, Konca vas), Marija roj. Handler (66), Tschinkel Franc (38), Štefanija roj. Kromer (26), Ervin (1); Fink Jožef (43, Mala gora), Jožefa roj. Perz (37), Rihard (14), Jožef (12), Oto (10), Edi (4); König Marija (66); Sager por. Miklitsch Jera (66), Friderik (27); Miklitsch por. Supantschitsch Ida (29, Podpreska), Bogomir (8); Handler Franc (90), Jožefa roj. Supantschitsch (44), Marija (16), Franc (13), Jožefa (11); Sturm por. Permoser Jožefa (50), Valerija (7); Lewes Pavel (32, Ozelj), Štefanija roj. Weber (35), Pavel (11), Franc (9) Alojzij (10 mes.); Krauland Rihard (50, Mala gora), Antonija roj. Plut (40), Marija (18), Rihard (16), Konrad (12); Stiene Franc (59), Frančiška roj. Kuschizki (59), Ernest (15), Gliebe Matija (44 Dunaj), Marija roj. Hutter (52), Friderik (17), bivajoč v Nemčiji, Alojzij (11); Beutler por. Stampfel Marija (78, Inlauf); Stiene Alojzij (52), Marija roj Blažič (40), Marija (14), Pavla (12), Jožef (10), Vincenc (6), Bogomir (3), Edvard (1); Eppich Alojzij (36, Sp. Ložine), Helena roj. Tschinkel (32), Elizabeta (4), Marija (4); Steinacher Jakob (84, Feldkirchen), Magdalena roj Krauland (77); Jaklitsch por. Erker Jožefa (78, Gor. Ložine); Hönigmann Peter (85); Lackner Alojzij (55, Onek), Jožefa roj. Hönigmann (54), Herbert (23); Tramposch Ferdinand (59) Magdalena roj Lobe (55), Ferdinand (10), Muchitsch Jurij (59, Srednja vas), Luizija roj Verboschek (39), Matilda (16), Franc (13), Elizabeta (7), Marija (3); Naglitsch Franc (41), Jožefa roj. Pust (41), Štefan (19); Schleimer Matija (44) Elizabeta roj. Kren (61); Miklitsch Magdalena (30), Janez (37), Franc (41); Lobisser Jožefa (46), Peter (80); Kreiner Matija (48), Frančiška roj. Pelegrin (64); Erker Jurij (53), Antonija roj. Lobisser (44), Leopoldina (20), Marija (17), Ferdinand (14), Oswald (11), Helga (3).

Upniki navedenih oseb morajo do 4. januarja 1942 prijaviti svoje terjatve Pobotnemu uradu dolgove in terjatve, Ljubljana, Rimski trg.

Naše gledališče

DRAMA

Torek, 30. dec., ob 17.30: »Bog z vami, mlada leta!« Red Torek.

Sreda, 31. dec., ob 17.30: »Boter Andraž.« Izven. Znižane cene.

Četrtek, 1. januarja, ob 14.: »Peterčkove poslednje sanje.« Mladinska predstava. Zelo znižane cene. — Ob 17.30: »Rokovnjači.« Izven.

»Bog z vami, mlada leta!« je naslov Camasieve in Oxilieve veseloigre v treh dejanjih. V njih je prikazano okolje, v katerem živi študentovski svet. Mlada ljubezen, ki jo doživlja junak igre, njeni zapletljaji in njen konec, tvorijo vsebino. V glavnih vlogah: Levarjeva, Kralj, Mira Danilova, Raztresen, Gale, Drenovec, Tiran, Gregorin, Rakarjeva, Gabrijelčičeva, Slavčeva in P. Juvanova. Režiser prof. Šest. Predstava bo danes ob 17.30 uri za red Torek.

Kdor želi preživeti na Silvestrovo prijeten in zabaven večer, naj obišče predstavo Držičeve komedije »Boter Andraž«, ki jo bodo igrali ob 17.30 uri izven abonmaja. Dejanje se godi v 16. stoletju v Rimu. Pokaže očeta, ki je poslal sina v Rim po kupčijskih poslih, ta pa mu je zapravil zaupani denar z izgubljeno hčerko nekega španskega plemiča. Veliko vlogo igra pretkanec, sluga Medež, ki zaplete in razplete dejanje. Poseben mik daje igri starinski slovenski jezik. Velik uspeh žanjejo v igri Vl. Skrbinšek, Cesar, Rakarjeva, Stupica in V. Juvanova. Režiser in inscenator inž. arh. B. Štupica.

Novo leto v Drami. Izmed mladinskih iger imajo **»Peterčkove poslednje sanje«** pri vsaki uprizoritvi polno gledališče navdušenih malčkov, ki jih očara fantastično dejanje v kraljestvu kralja Matjaža in v božičnem gozdu. Poetična igra, ki ima močno vzgojno socialno noto, zapušča otrokom najgloblji dojem. Veljale bodo zelo znižane cene. Začetek ob 14. uri.

Ob 17.30 uri bodo ponovili Govekarjeve »Rokovnjače«, ki so po dolgoletnem premoru znova dokazali svojo privlačno moč. Občinstvo, ki se še spominja prejšnjih predstav, vedno znova polni gledališče. Poljudno napisana igra je prepletena s Parmovo godbo, ki je zelo popularna. V glavnih vlogah: Gregorin, Cesar, Jan, Kralj, Vl. in M. Skrbinšek, Košuta in Mira Danilova. Režiser prof. Šest.

OPERA

Torek, 30. dec., ob 17.: »Seviljski brivec.« Red B.

Sreda, 31. dec., ob 17.30: »Večer pri grofu Orlovskem.« Izven.

Četrtek, 1. jan., ob 16.: »Prodana nevesta.« Izven.

»Seviljski brivec«, ki ga bodo peli v torek ob 17. uri za red Torek, je najpopularnejše Rossinijevo delo, in je po svojem značaju prava buffo opera z obilico nadvse komičnih partij in situacij, ki jih veže tipično rossinijevska lahkotna in efektna glasba. V naslovni partiji Janko, v glavnih partijah: Ivančičeva, Manoševski, Betetto in Zupan. Dirigent A. Neffat, režiser C. Debevec.

»Večer pri grofu Orlovskem« je naslov uprizoritve, ki jo bo dala Opera jutri na Silvestrovo ob 17.30 uri. Kot okvir služi drugo dejanje Straussove operete **»Netopir«.** Občinstvo bo prisostvovalo pestremu večeru in plesu v palači princa Orlovskega, h katerem bodo prišli na silvestrovanje razne popularne figure iz tekočega opernega repertoarja. Tako n. pr. grof Luksemburški (Francl), ki bo zapel arijo iz »Frasquite«, Seviljski brivec (Janko) se bo predstavil s spevom istoimenske opere. V Lupši bomo spoznali novega Don Basilia z odgovarjajočim spevom, nato pa bosta zapela Francl in Lupša kot Janko in Kecal duet iz »Prodane neveste«. Sredi teh popularnih likov ne bosta manjkala naša priljubljena operetna asa Polonca in Kotenina (Poličeva in Zupan iz »Belega konjička s svojim duetom. Spoznali bomo tudi novo Carmen (Stritarjevo). Izmed operetnih ljubljencev bo občinstvo lahko pozdravilo Kogejevo in M. Sancina v neodoljivo komičnem opernem quodlibetu iz »Lumpacija Vagabunda«. Japljeva bo zaplesala španski ples, Remškarjeva Schubertov Moment musical, A. in R. Brcarjevi, Pogačar in Poje bodo zaplesali Straussov čarlaš, ves baletni zbor pa Benatzkyjev veliki valček. Konec predstave ob 19.30 uri.

Radio Ljubljana

TOREK, 30. DECEMBRA 1941-XX

7.30: Poročila v slovenščini. 7.45: Lahka glasba, v odmoru napoved časa. 8.15: Poročila v italijanščini. 12.15: Klasičen trio. 12.35: Orkester Cetra pod vodstvom mojstra Barzizze. 13.: Napoved časa — poročila v italijanščini. 13.15: Komunike glavnega stana oboroženih sil v slovenščini. 13.17: Ljubljanski radijski orkester pod vodstvom D. M. Šijanca: pestra glasba. 14.: Poročila v italijanščini. 14.15: Odlomki iz operet: orkester pod vodstvom mojstra Petraria. 14.45: Poročila v slovenščini. 17.15: Zbor ljubljanske Glasbene Matice. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Operetna glasba. 20.: Napoved časa — poročila v italijanščini. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.30: Gie lališka sezona EIAR: Štirje kmetje, v odmorih slovensko predavanje in vesti v slovenščini. Po operi poročila v italijanščini.

Novomeški božični trg

Kakor vsako leto, je tudi na letošnjemu božičnemu trgu sejem božičnih drevesc ustvarjal pravo predbožično razpoloženje. Vendar je bilo letos naprodaj prav malo drevesc in kljub razmeroma nizkim cenam 3 do 10 lir je marsikateri prodajalec moral odnesti svoja drevesca domov. Mnoge družine so se namreč letos odpovedale praznovanju božiča s tujim, k nam s severa vpeljanim simbolom in se povrnile k našim skromnim domačim jaslicam. — Trg sam pa je bil tudi za praznike prav slabo založen. Na veselje gospodinj je bilo prineseno na trg vsaj nekoliko več smetane, ki je tako potrebna za božično pecivo, in najsrečnejše med gospodinjami so iztaknile tudi nekoliko jajc. Smetana se je prodajala po 24 lir liter, jajca pa 1.50 lire komad. Bolje je bil trg založen s salato in ostalo povrtnino, manj pa je bilo sadja. — Istočasno z živilskim trgom se je vršil na Loki tudi sejem za prašiče. Tudi tokrat je bil ta sejem izredno dobro obiskan in od jutrnjega karlovškega vlaka so se vile cele procesije kupcev iz Bele krajine in Žužemberka na sejmišče. Kmetje so pripeljali na trg 452 prašičev. Nit. rep ni ostal neprodan. Zaradi tako velikega povpraševanja so se tudi cene občutno dvignile, saj so kupci kar med seboj dražili navzgor in prodajalci sploh ni so prišli pri kupčijah do besede. Do 8 tednov stari prašiči so dosegli celo do 350 lir, starejši pa 400 do 1200 lir. Preko 50 kg težkih prašičev pa sploh ni bilo pripeljanih na sejem. — Na Glavnem trgu pa so kramarji in manufakturisti postavili nekoliko stojnic, ki so bile posebno dopoldne dokaj oblegane od okoliških kupcev. Najbolje je šlo v promet neracionirano blago in le redki kupci so kupovali tudi blago na nakaznice. Prav dobre kupčije pa so ves dan sklepali tudi domači branjevci. Največje povpraševanje je vladalo za orehi, lešniki, rozinami, oranžami in so se prodajali orehi po 17 lir, lešniki 16 lir, rozne 34 lir, oranže pa 8 do 9 lir kg.

ŠKOTSKA

Čarovnik je med predstavo v nekem škotskem mestu zaprl svojo ženo v zaboj in pokrov zabil. Ko ga je spet odprl, sta bila v zaboju dva zajčka.

Po predstavi je pristopil škot k čarovniku in ga vprašal:

— Gospod, ali ne bi hoteli napraviti takega poizkusa tudi z mojo ženo?

— Zakaj pa ne? Ampak — Ali se nič ne bojite, da bi svoje žene ne izgubili?

— O, čeprav! Veste, svojemu nečaku sem obljubil dva zajčka za god.

Oglasi v »Jutru« imajo vedno uspeh!

Mali oglasi

Službo dobi

beseda 1 — .60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro 1 Ł.—

Dobro frizerko

iščem. Nastop takoj ali po dogovoru. Vinko Benda, brivec, Erjavčeva 15, Ljubljana. 21026-1

Gospodično

zanesljivo, ki se razume na knjigovodstvo in ima veselje do trgovine, sprejmem. Reflektira se na čedno zunanjost in iz poštene družine. Plača 500 lir. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 21004-1

Službe išče

beseda 1 — .60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro 1 Ł.—

Kontoristinja

zmožna vseh pisarniških del, z znanjem slov., nemške in deloma italijanske korespondence, dobra strojepiska, želi premeniti službo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Kontoristinja«. 21020-2

Mlad trgovec

s kavcijo ali brez, išče zaposlitev. Pismene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Trgovec s kavcijo«. 21021-2

Frizerka

dobra moč, išče službe. — Nastop lahko takoj ali po dogovoru. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 21000-2

Prodam

Beseda 1 —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro 1 Ł.—

Ženski lovski kostim

skoraj nov, sive barve, ugodno prodam. Ogled: Manufaktura »Šana«, Židovska ulica 6. 21028-6

Kupim

Beseda 1 —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro 1 Ł.—

Kupuje

vsako množino krojaških in živilskih volnenih ter mešanih odrezkov in izrabljene volnene jopice ter čiste krpe za čiščenje strojev, pletiljske odpadke kakor tudi vse spadajoče tekstilne surovine. Pripelijte in prepričali se boste, da boste prodali najbolje samo pri Jugovolna, Ljubljana, Tyrševa c. 41, dvorišče, levo, nasproti Sv. Krištofa. 20911-7

Veliko posodo

lahko od masti, in otroški voziček kupim. Zorc, Marenčičeva 3, Moste. 20814-7

Radio

beseda 1 —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro 1 Ł.—

Radioaparat

na baterije in tok, močnejšega, kupim. Mrgole Josip, Telče pri Tržišču. 21001-9

Avto, moto

beseda 1 —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro 1 Ł.—

Dva tovorna

1 osebni in 1 motorno kolo, vsa 4 vozila predelana na pogon z ogljem, skoraj za vsako ceno naprodaj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 21023-10

Kolesa

Beseda 1 — .60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro 1 Ł.—

Triciklje

s Pirelli-gumo, različne velikosti, dobavlja za reklamno ceno takoj: Generator delavnica, Tyrševa 13, levo dvorišče. 21024-11

Oblačila

Beseda 1 —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro 1 Ł.—

Moška zim. suknja

za manjšo postavo, dobro ohranjena, naprodaj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 20991-13

Kapital

Beseda 1 —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro 1 Ł.—

20.000 lir posojila

iščem na 200.000 lir vredno hišo. Dam tudi dvosobno stanovanje. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »20.000 lir posojila«. 21015-16

200.000 lir posojila

potrebujem. Vknjižba na prvo mesto nove dvonadstropne hiše v vrednosti 1,200.000 lir. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Obresti po dogovoru«. 21005-16

Stanovanje odda

Beseda 1 —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro 1 Ł.—

Zamenjava.

Stanovanje treh sob s kopalnico in vrtom v Tacnu pod Šmarno goro, odnosno dvostanovanjsko vilo zamenjam z enakim v Ljubljani. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zamenjava 77«. 21003-21

Dvosob. stanovanje

s kabinetom oddam na Mirju. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sončno«. 21011-21

Stanovanja išče

Eno- ali dvosobno stanovanje

s kuhinjo in oritiklinami, iščem v centru ali bližnji okolici. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Točen plačnik 111«. 20795-21a

Eno- ali dvosobno

stanovanje v bližini Komisarijata išče uradnik za 3članisko družino za takoj. Ceni. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Slovenec«. 21019-21a

Sobo odda

Opremljeno sobo

s posebnim vhodom, uporabo kopalnice, na Mirju oddam boljšemu, stalnemu gospodu. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 21027-23

Prazno sobo

parketirano, lepo, oddam takoj. Bolgarska ul. 32. 21013-23

Opremljeno sobo

lepo, s souporabo kopalnice, event. z vso oskrbo, oddam dvema osebama. — V hiši dvigalo! Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 21012-23

Opremljeno sobo

oddam s 1. januarjem gospodični. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 20995-23

Opremljeno sobo

s posebnim vhodom, v novi hiši, s souporabo kopalnice, oddam dvema boljšima osebama. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 20993-23

Sobo

z dvema posteljama oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 20992-23

Sobe išče

Beseda 1 —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro 1 Ł.—

Sobo

v mestu iščem za takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »200«. 21017-23a

Opremljeno sobo

po možnosti s posebnim vhodom, išče gospodična za takoj ali 15. januar. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Točno plačam«. 21018-23a

Za sostanovalca

iščem posteljo z oskrbo in zajtrkom za takoj, najraje za Beligradom ali v vzhodnem delu mesta. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 20998-23a

Sobo

s štedilnikom iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Uradnik«. 20997-23a

Posest

Solastniki ali družabniki!

sprejmem za dograditev nove 10stanovanjske hiše. — Potreben kapital 230.000 lir. Stavbni material nabavljen. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sigurno naložen denar«. 21006-20

Živila

Beseda 1 —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro 1 Ł.—.

Jabolka

zbrana, zimska, od 50 kg naprej po 4.80 lir za kg. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 21025-43

Izgubljeno

Beseda 1 —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro 1 Ł.—.

Očala

je izgubila pribeglica. Najditelj je naprošen, da jih proti nagradi odda v Gorupovi 3-III., desno. 21022-28

Na glav. kolodvoru

v vlaku se je našla listnica z večjo vsoto denarja. Najditelj jo dobi: Kotnik, Slomškova 7. 21009-28

Obrt

beseda 1 —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro 1 Ł.—.

Odeje

iz vate in juha, nove in stare, vam zašije. — Ljubljana, Mariin trg 2-II. 20826-30

MAGGIA SPORT

Trieste — Via Imbriani 11 — Telef. 43-15

Specializzato in vestiario da sci per uomo, donna e bambino. Grande assortimento maglieria. Impermeabili in popeline per uomo e donna. Merce buona. — Prezzi convenienti.

Specializiran v smučarskih oblekah za dame, gospode in otroke. Velika izbira pletenin. Nepremočljivi plašči in popeline za dame in gospode. Dobro blago. — Cene primerne.

Obnovite naročnino!

INSERIRAJ V „JUTRU“!

TEL. 2951

DRVA PREMOG IV. SCHUMI DOLENJSKA CESTA

✝

Umrla nam je naša ljubljena soproga, mama, sestra in teta, gospa

Marija Kos

soproga predstojnika policije

Pogreb nepozabne pokojnice bo v sredo, dne 31. t. m. ob 3. uri popoldne z žal, kapele sv. Marije, k Sv. Križu.

LJUBLJANA, dne 29. decembra 1941.

Globoko žalujoči:
STANKO, soprog; STANKO, sin; SONJA, hčerka
in ostalo sorodstvo.

✝

Dotrpela je, previdena s tolažili sv. vere, naša iskreno ljubljena mama, stara mama in tašča, gospa

Mavc Amalija

vdova po vlakovodji drž. železnic

Pogreb pokojne bo v torek, dne 30. decembra 1941 ob ½ 3. uri popoldne z žal — kapelice sv. Jožefa — na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v soboto, dne 3. januarja 1942 ob 7. uri zjutraj v cerkvi sv. Petra v Ljubljani.

Ljubljana, dne 28. decembra 1941.

IVANKA, por. FRATINA, hči
LUDVIK FRATINA, zet — ANDREJČEK, vnuk
in ostalo sorodstvo

R. Sabatini: 29

DOTA IN SRCE

Roman

Zdaj pa ... Oh, zdaj, ko me je vendar že obhajala skrb za drugega človeka, se je oglašal v meni tem resnejši strah, češ, kaj se utegne zgoditi bitju, ki mi ga je toliko mar. V tej misli je bilo treba iskati vzrok brezumnega razburjenja, ki me je bilo obsedlo. Zato mi je bilo čelo rosno od znojnih kapelj, zato so se mi trgale iz ust kletvice; zato sem bil nagonsko spravil tisti košček zelenega žameta za telovnik.

Bogme! Čudno je bilo, da, strašno čudno in prava zasmehljiva šala usode, da sem se jaz, Gaston de Luynes, zavrženi lopov in jalovi pretepač, našel v takem položaju: jaz, ki sem prej deset let miloval samo bezniške candre, kadar sem slučajno naletel nanje, jaz, ki mi je bilo srce zdavnaj odmrlo za vse, kar je nežnega in usmiljenega, skratka, za vse razen mojega lastnega podlega jaza! In zdaj sem dirjal, kakor bi me bil vrag obsedel; ves zasopel sem bil, ves potan, iz ust mi je vrela kletvica za kletvico in toliko, da nisem ihtel od strahu, da ne bi prišel prepozno. Vse to zaradi ošabne ženske, ki me je poznala kot to, kar sem bil, in me je zaradi tega brezmejno zaničevala; vse to zaradi ženske, ki sem se ji studil ...

Ker ni bilo nikogar, ki bi mu bil mogel povedati svojo zgodbo, da bi se norčeval iz mene, sem sam udaril v tak glasen krohot, da so mimogredoči osupnili; gotovo sta jim bila ta grohot in moj divji dir skozi mesto očiten dokaz, da sem blazen. Saj se niso motili: tudi sam sem se imel za blaznega.

Da nisem med svojim brezumnim dirom po mestnih ulicah nikogar podrl, je čudež, ki si ga ne morem razložiti.

Na dvorišču pri »Francoski liliji« sem nazadnje pritegnil vajete; to sem storil tako nenadoma, da se je drhteča žival vzpela na zadnje noge in so se vsi navzočni prestrašeni razbežali.

»Drugega konja!« sem kriknil ter skočil na tla. »Drugega konja, takoj!«

Hotel sem še povprašati po Michelotu, a v tem sem ga zagledal, neumno slonečega ob loku dvoriščnih vrat.

»Koliko časa ste tu, Michelot?« sem ga vprašal.

»Pol ure, mislim.«

»Ste videli, da bi se bila peljala mimo zaprta kočija?«

»Eno sem videl pred desetimi minutami; za njo sta jahala gospod de St. Auban in neki plemič, ki je bil zelo podoben gospodu de Vilmorinu, spremljali pa so jo štirje na moč grdi dedci.«

»Prav ta je bila!« sem mu segel v besedo. »Hitro, Michelot! Oborožite se in jašite z menoj. Brž, nepridiprav, zganite se!«

Čez nekaj minut sva v drnec odjezdila, medtem ko so radovedneži, ki so naju bili obstopili, prepadeni ugibali, kaj bi utegnilo biti vzrok poplaha. Ko sva bila zunaj mesta, sva popustila konjema vajete in — z Loiro na desnici — v skok zvihrala po cesti proti Meungu. Spotoma sem kratko razložil Michelotu, kaj se godi, a svoja pojasnila sem nekaterikrat prekinil z vročo molitvico, da bi dohitela ugrabilce, preden se prepeljejo čez reko, ali pa s kletvico nad počasnostjo najinih živali, kajti od same skrbi se mi je zdelo, da naju le po polževo neseta naprej.

Na bloiškem ozemlju se vleče cesta nekako miljo daleč po vzpetini, ki je malone podobna griču. Od trenutka, ko sem med zvonjenjem zdravemarije zapustil canapleški grad, pa do trenutka, ko sta se najina konja sopihaje popela na vrh tega nizkega griča, je bilo minilo komaj pol ure. A v tej pol uri je bil izginil z neba poslednji barvni odtenek in sence somraka so se vsak trenutek bolj zgoščevale okrog naju. Vendar še niso bile tako goste, da bi ne bil opazil kočije, ki je stala tri sto sežnjev pred nama v neki debri, okoli nje pa pol tucata konj, izmed katerih so bili štirje brez jezdecev in pod nadzorstvom dveh konjenikov. Ko sem pritegnil sapo in z očmi preletel ozemlje med cesto in reko, sem zagledal nekako pri sredi razdalje, ki naju je ločila od kočije, pet ljudi. Dva — to sta utengila biti St. Auban in Vilmorin — sta siloma vlekla žensko, ki se je, kakor je bilo podoba, sicer le slabotno upirala, a ju je s tem vendar nekoliko zadrževala. Za njimi sta stopala dva moža s puškama na ramenih.

K pritajenim vzkrikom radosti sem jih pokazal Michelotu. Prihajala sva za časa.

Ko sem spustil oči v tisto stran, kamor so bili očitno namenjeni, sem opazil vštric brega čoln, v katerem sta čakala dva moška. Spet sem pokazal, to pot na čoln.

»Naprej, Michelot ... k reki!« sem kriknil. »Jahajva naravnost proti vodi, pa jih zaskočiva. Za menoj!«

Kmalu sva bila na bregu in krenila po lahnem pologu nizdol, kakor daleč so nama dopuščala mehka tla. Prej sem računal, da bom imel opravka s šestimi ali celo osmimi nasprotniki, a zdaj so bili samo štirje in med njimi eden tak, da skoraj ni bil vreden besede. Očitno je St. Auban mislil, da ga nihče ne sledi, in je bil zato pustil dva izmed svojih uslužnikov pri konjih, bržkone z naročilom, naj jih odvedeta v Meung in tam počakata ostalih.

Kar smejal sem se na tihem, ko sem krenil tem ljudem naproti; a v tem sta tista dva, ki sta vlekla žensko s seboj, obstala in zagnala krik, ki mi je bil dokaz, da sva opažena.

»Naprej, Michelot, naprej!« sem zavpil ter izpodbodel konja.

Na gospodarjev klic sta se lopova, ki sta dotlej opravljala posel konjarjev, zapodila proti njemu.

»Skušajte jima presekati pot, Michelot,« sem kriknil. Ubogal je in krenil na levo.

St. Auban s svojima tovarišema je zdaj hitel proti bregu. Že so imeli komaj petdeset sežnjev do čolna, med menoj in med njimi pa je bilo še vedno kakih sto sežnjev razdalje. Kakor burja sem se podil proti njim.

INSERIRAJTE V »JUTRU«

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Oton Christof. — Vsi v Ljubljani.